

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Konung GUSTAF V och drottning VICTORIA

Med anledning af konungens femtioårsdag
den 16 Juni 1908

1858

1908

Hoffotograf Ernst Sandau foto. Berlin

På femtioårsdagen.

DA KONUNG GUSTAF med sin gemål i slutet af förra veckan ombord å Drott vände åter till Stockholm efter sina besök vid de tyska och danska hofven, var det för att i hufvudstaden fira två familjehögtidigheter: hertiginnans af Södermanland ankomst till sitt nya hemland och sin egen femtio-åriga födelsedag. Trots dessa festers privata karaktär har hela landet tagit del i dem, såsom det måste vara i ett rike, där de band, som traditionen knutit, alljämt förena konungahus och folk i glädje som i sorg.

Vår monark har endast ett halft år burit Sveriges krona och befinner sig i den för flertalet människor okända situationen att efter ett tillryggalagdt halfsekel stå vid början af sin lifsgärning med det egentliga arbetet framför sig, ett arbete, som därtill är det mest ansvarsfulla och kräfvande. Inför denna tanke ha helt visst de bevis på sympati för konungens person och förtroende för hans vilja och förmåga som regent, hvilka i dessa dagar framkommit, gladt vår monark, helst han ju vet, att i vår tid en härskare icke utan folket kan göra något för fosterlandet.

Den porträttgrupp af deras majestäter vi i dag meddela har sitt särskilda intresse, emedan den är den första, som tagits af konungaparet sedan tronbestigningen. Den togs under berlinerbesöket af hoffotograf Ernst Sandau på deras majestäters speciella önskan.

“Gammal mamsell“ — en försvunnen typ.

FRU GERTRUD RUNCRAANTZ, som under signaturen “Metta Greger“ skrivit många sakrika och intressanta uppsatser i *Idun*, ger här en konturfast och i sin bittert nakna sanning skärande bild från den gamla goda tid, som så många inför kvinnorörelsens framsteg salvelsefullt och förgäfvets söka kalla tillbaka.

SEDAN INDUSTRIALISMEN gjort sitt “segertåg“ genom världen och sedan ett skolväsen börjat omfatta äfven landets döttrar, ha åtskilliga företeelser, som tillhörde vårt forna samhällslif, försvunnit — bland andra en kvinnotyp, som för de äldre bland oss ännu skymtar bland barndomsminnena, men som för de yngsta i släktet är fullkomligt okänd, nämligen den “gamla mamsellen“. Nu för tiden mötas vi af ettdera ännu tjänstgörande eller för detta lärarinnor, sjuksköterskor, telegrafister, postexpeditörer, kassörskor o. s. v.; den gamla fröken har sin yrkesetikett liksom den gamle ungarlen, och därtill har hon en visserligen i många fall rätt miserabel inkomst att existera på, men i åtskilliga andra en tillräckligt stor för att åtminstone känna sig som medmänniska vis-à-vis de bofasta eller härdägande.

De hus, där ännu på 1860-talet ett äldre ogift fruntimmer af herrskaplig härkomst icke oafslätligt vankade mellan handkammars- och andra förrådsrums dörrar eller postade i barnkamrar och väfstol, hade kanske varit lätt räknade. Blef på den tiden en hufvudsak sjuk, så var det icke att telefonera efter “sköterska“, så snart doktorn gifvit sitt utlåtande. Frun vakade och mamsell vakade. De turade om så länge frun orkade, sedan fortsatte mamsell, äfven om hon icke orkade. En än så lång sjukdomstid ådrog icke familjen — hvad vården af den sjuke beträffade — någon särskild kostnad. Om det återigen var frun, som blef bunden vid sjukbädden, föll hela ansvaret för hus och barn på mamsells skuldror. Ingen Kindergarten räddade mamsells nerver ens för en timmes tid från stöj och oväsen.

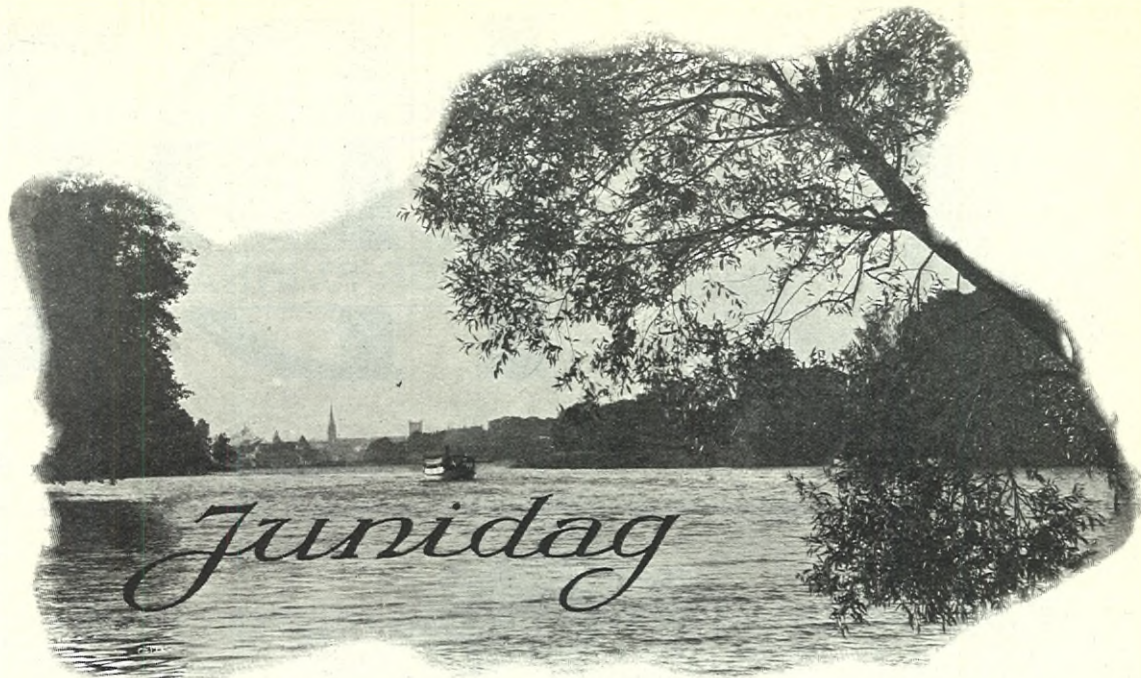
Och var barnpiggen opålitlig, nog höll mamsell äfven nattetid vakt öfver det minsta barnet. Hvem steg tidigast upp att sätta bröddegen om inte mamsell. Hvem kom sist till kojs sedan allt var öfversedt och ordnad för nästa dag? Alltid mamsell.

När gäster vid bordet prisade smakliga rätter och hyllade värdinnan, stod mamsell lågande af spishetta i köket och reglerade allt, som ännu skulle skötas om.

Mamsell var ofta syster till herrn eller kusin till frun. Därför stod familjen icke i den ställning till henne att den behöfde värdesätta hennes arbete. Faster Emma eller moster Thea hade naturligtvis ingen lön, hon var ju “ingen tjänare“. Hon bara var hos Ahlboms eller Erlandssons. Det ansågs snällt af dem att de upplåtit sitt hus för den ensamma släktingen.

Att Emma spann en väldig knippa garn om vintern, väfde hundratals alnar lärft och dräll på sommaren, rensade i trädgården, vattnade krukväxterna, sydde dussinvis plagg för familjen — och allt för hand — stöpte ljus, skötte om slakten, tvättade och strök, tröstade, hjälpte och plåstrade hvar det behöfdes — ack, det var bara helt naturligt.

Och lika naturligt ansågs det att hon, som fick bära så många omsorger och som höll ihop så många af husets trådar, skulle göra sig själf så att säga osynlig. Emma hade också oftast så mycket jugement, att hon, då resultatet af fruns och hennes gemensamma

JUNIDAG, junidag

hvilas öfver silfverströmmar —
lärkans slag, lärkans slag
öfver trädens morgondrömmar.

Underbart, underbart

är det då att tysta vandra —
se i blicken speglas klart,
hur vi hålla af hvarandra.

Häggens blom, häggens blom

öfver stigen bländhvit snöar,
liksom föll det rikedom
till oss från de sällas öar.

Morgonsång, morgonsång

hör du stadens klockor sjunga —
när du bäres bort en gång
slagen falla — o, så tunga.

Häggens snö, häggens snö

blåser bort för hvirvelvinden,
allt skall vissna, allt skall dö —
dina rosor ock på kinden.

Sommarglans, sommaglans

hvilas nu dock öfver världen,
och din fot går fram i dans
liksom böljorna på fjärden.

Dagg från gren, dagg från gren

som ett pärlregn stänker,
gnistrar som en ädelsten
i ditt hår och blänker.

Pärlbetrönt, pärlbetrönt

är du nu en drottning vorden
öfver skönaste af skönt —
blåögd junidag i norden.

DANIEL FALLSTRÖM.

mödor blef framlagd, liksom utplånade sin andel däri och dolde sin obetydliga person i fruns — kusinens eller svägerskans — skugga. Ju äldre och ju mera sliten hon var, desto fullständigare blef hon också förbisedd af husets gäster. Hon var ju också så tarfligt klädd och hade väl ej något intressant att säga.

Hvad föräldrahemmet kunnat komma ut med hade brodern fått för sin uppfostran. Med Emmas hade det inte varit noga. Hon hade lärt att sy klumpsöm och hon hade broderat en namnduk med anglosachsiska bokstäfver, hon kunde hjälpligt skriva, hon hade Johan Arndt och Mose Lamb, kanske Syréns sånger, på sin byrå.

Hvad hade hon i den?

Presenterna från släkten. Ty hvad Emma er höll i penningar, tyg eller skodon, ansågs alltid som rena gåfvor.

Emma ägde faktiskt ingenting, lämpadt att underlätta tillvarons besvär — lika litet kunskaper som hem eller penningar.

Att under detta sakförhållande någon orättvisa låg förborgad, därpå tänkte knappast någon annan än hon själf och de med henne likställda. Den lika arfsrätten var väl påtänkt, men ej införd vid tiden för hennes födelse. Och den gamla seden, att hemmen på söner skulle offra allt hvad offras kunde, höll ännu i sig. Vid fadernehemmets upplösning fanns det sedan för det mesta icke stort arf att skifta. Ogifta döttrar med konstnärlig eller

Hvad är

Victoria?
kängor

Namnet “Victoria“ i en damkänga är en borgen för bästa material och arbete intill minsta detalj.

Victoria kängor äro oklanderligt välsittande — och af förnäm elegans. Försäljes i finare skoaffärer öfverallt och tillverkas af

LUDVIG TRAUOGOTT, STOCKHOLM.

itterär hå g och några tillgångar inrättade sig då efter egen böjelse, och de som ärft litet penningar, men på grund af bristfällig uppfostran saknade alla "intressen", ordnade vanligtvis på ålderdomen ett eget litet hem åt sig.

Minnet af dessa småstadsrum med hvita tyllgardiner, omspunna med murgrönsrankor, med reflexionspegeln i fönstret och möjligen en gitarr i sidenband på väggen, med otaliga hvita antimakassar och en doft af kaffe och potpurri — ett evigt stilleben — liksom tvingar fram frågan: hvad slags innehåll gäfvade dessa ekonomiskt trygga gamla mamseller åt sitt lif? Allt hvad vi veta är att många af dem "gjorde godt i tysthet". Att somliga också i brist på verklig sysselsättning gjordt ondt både hörbart och i tysthet — skvallrade och snokade onödigt i andras lif — kan väl icke förvåna. Det är icke för radikalt att påstå, att om man systematiskt undanhåller en person all intelligensutveckling, är han ursäktad, om han hemfaller åt småsinne.

De förmögna gamla mamsellerna voro dock relativt så få, att man knappt kan taga dem i betraktande. Den stora hopen af ensamma kvinnor sträfvade till det yttersta för utkomsten. Hur många barn ha de ej lärt att läsa, hur många moderlösa ha de ej vaggat och värnat! De ha ökat välståndet i familjerna, öfvat tålmod, fördragit otack, gifvit utan att få. Och till hvilken grad, det skall aldrig bli känt. Endast hånet och smådelserna öfver dem ha gått till eftervärlden. Wilhelm von Braun är icke den ende, som gjort sig kvick på deras bekostnad:

— — "till växten hon var som en plank, så kvistig, så tunn och så ohyfladt lång" etc.

Och är den manne ännu utrotad, denna råhet, som gör en kvinna till föremål för löje på grund af hennes — ålder och frökentitel?

Men så mycket äro tiderna och åskådningen ändrade, att då nu en ung far ser sina små barn — flickan och gossen — leka, så kan man få höra honom säga: "Det vore väl oförlåtligt, om jag skulle vara en så orättvis far, att jag icke skulle sörja lika energiskt för min dotters som för min sons uppfostran." Och om en bror nu för tiden får större lön än systemen, som sköter en plats lika med hans egen, så är det icke ovanligt att han indignerad förklarar: "Naturligtvis är det orättvist att min syster ej har samma lön som jag."

Så stora framsteg ha de allmänna rättsbegreppen gjort sedan den dag, då Geijer, nationens ljus, behagade förklara, att "om det funnes orättvisa i den gamla arfslagen" — som tilldelade syster endast hälften mot bror — "så kändes den icke".

Hur pass orättvisan i själfva verket kändes af dem som drabbades därpå, det skola väl vi, sena tiders barn, aldrig fullt förstå. Men om örat är öppet för de enkla ord, som här och där i gamla aktstycken tälja en bit af någon gammal mamsells lefnadssaga, så blir denna i alla fall tydlig nog.

Här ett utdrag från 1817 af en ämbetsmans anmodan till mera välloftade att bistå två mamseller Wigelius: — — "de hafva i sina yngre år i tjänst hos andra sökt sin bärgning, hafva vid tilltagande ålder inom Björkö församling åtnjutit vårdnad, men hafva nu, sedan sistnämnda församling ålagt dem utflyttning från ett ställe, där de ej ansågos hafva laglig rätt att sig uppehålla, nödgats återvända till sin födelseort, Näsby, utan eget tak att på sin ålderdom skylla sig under."

Männe de "kände" det att behöfva anlita barmhärtigheten, att i lifvets skymningstid stå med absolut tomma händer — med fattighuset

i perspektiv — efter 40—50 års obegränsad sträfvan för andra?

Den blir psykiskt eklärerad, den egendomliga händelse, som beskrifves i ett grafkväde från 1821 öfver en pastor Rudqvist från Ed, förlofvad med en mamsell Åhman. Pastorn försvann en dag spårlöst efter det han företagit ett sjukbesök i bygden. Man trodde att han blifvit mördad af någon, som fruktade att den sjuka skulle ha förrådt ett hemligt brott, och efter en tid fann man pastorns lik i en elf.

"Då vännen hans det veta fick, så föll hon stendöd ned och ropade: Min Rudqvist! Min Rudqvist!"

sjunger Vänersborgsskalden. Men glömmen man icke att skratta åt honom?

Fanns det för några tialt år sedan en småstad, där de gamla mamsellerna ej voro rent af en talrik kår? Sådana gamla utan anhöriga ville ju helst till sist hamna i en stad där handarbetet — alla tider ett problematiskt existensmedel — dock gaf liksom en utsikt till lefvebröd med "goda människors" bistånd.

En eller annan gengångerska från en förluten tids ohållbara ställningar och förhållanden har ju, som sagdt, somliga af oss mött någon gång i ungdomens vår och kanske sett det lilla rum, där hon svälte sig fram. Men har väl någon af oss uppfattat vidden af hennes lufs fattigdom från vaggan till grafven?

I vår tid stiga för många känsliga personers syn de goda gamla mamsellerna fram som ett slags fordringsägare. De äro i ro, de ha icke behof af någon utsökningsrätt. Men deras minne liksom kräfver något af oss.

Och Nemesis försofver sig icke. Den gamla mamsellen i andras hus, aldrig värderad efter förtjänst, sällan tackad, illa lönad, har blifvit hämnad.

Husfäder och husmödrar, som nu i kritiska tider icke veta sig någon råd för de många svårigheter, som hopa sig inom hushållet, skulle hälsa en god, erfaren gammal "tant" som en räddande ängel, om hon kom och som förr i världen tog hälften af bördorna på sina tåliga axlar. Men hon kommer icke. Ogift kusin eller vän — hvar är bunden på sitt håll. Familjen får stå sitt kast.

Otacksamhet är en svart last.

Våra förfäders otacksamhet har bringat de goda hustomtarna om lifvet.

Ja, den gamla mamsellen är död och ingen vård med ett "Jag skall uppstå!" täcker stoftet.

GERTRUD RUNCRANTZ.

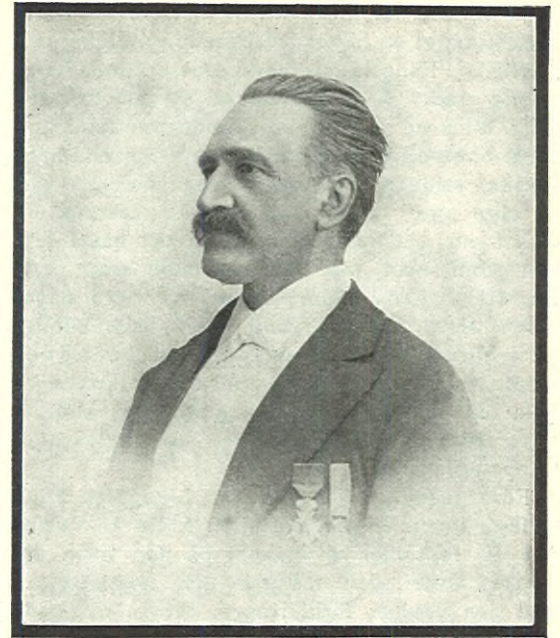
Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras härmed om vikten att nu utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition.

Samtidigt tillåta vi oss påpeka att det är så mycket nödvändigare, att prenumerationen nu verkställs, som *alla* våra prenumeranter gratis erhålla

Iduns julnummer 1908

hvilket genom de bidrag vi tillförsäkrat oss från våra främsta författare och konstnärer kommer att bli synnerligen intressant och artistiskt till innehåll och utstyrel.

JOHAN LINDEGREN.

Några minnets ord öfver en bortgången musiker.

I PINGSTEN, HÄNRYCKNINGENS TID, gick han hädan, den man, som ägde förmågan att lyfta flickarna på förlåten till tonernas allra heligaste rum och tyda de där förborgade mysterierna. Den mannen, Johan Lindegren, som genom sitt lufs gärning fått sitt namn i oförgänglig skrift inristadt i vårt lands musikaliska häfder, har nu ingått i den eviga harmonien och hans lufs dissonanser ha funnit sin upplösning.

Att för dem, som ej kände Johan Lindegren, söka teckna en bild af honom, är en vanskelig sak. Inför de språkets starkaste ord man tvingades använda, får den främmande gärna en förnimmelse af, att uttrycken äro öfverdrifna, hvarför man känner sig vanmäktig vid försöken att skildra honom. Dessa rader kunna förden skull endast ge ett svagt uttryck för elevens varma hängifvenhet och beundran för den bortgångne läraren. Hans betydelse såsom kyrkomusiker och tonsättare skall säkerligen en gång bli föremål för sakligare utredning.

De, som närmare kände Lindegren och väl framför allt hans elever, äga ett outplånligt intryck af en personlighet af alldeles enastående slag. En brinnande hängifvenhet för sitt kall och en våldsamt, omutlig kraft, för hvilken "hindren äro" till endast för att öfvervinnas. Han öfvervann dem också — i konsten. Och han hade en sällsynt förmåga att äfven elda andra att öfvervinna dem. En kompositionslektion hos Lindegren hade ingen död punkt. Eld och hänförelse strålade ur hans ögon och mången gång kunde man knappt fatta, att han ändå tillhörde denna jämnstrukenhetens värld. Men dessa ögon kunde ock skjuta skarpa blixtar under de buskiga brynen. Dessa tillfällen voro ej så sällsynta. Det fanns nämligen åtskilliga frågor, vid hvilkas berörande en urladdning omedelbart ägde rum. Hade man då ett för afledning lämpligt ord till hands, kunde dock solen genast åter bryta fram. Så var ovärdet öfver — för att kanske återkomma om en minut.

Att se Lindegren, när han vid pianot improviserade en komplicerad kontrapunktisk fras, var en upplevelse. Hakan nästan tryckt mot bröstet. Ögonen hypnotiskt suggererande de långa, smala och i toppen något uppåtböjda fingrarna, som, den ena handens mellan den andras, slingrade sig som ormar för att finna ett ställe på klaviaturen, där en sinnrik utväg kunde

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidningen i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en väl försedd barngarderob till. Tidningen är också tongivande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; half år 1: 60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

En fjärrlyssnare.

Skiss af Maria Rieck-Müller.

(Forts. och slut.)

yppa sig. De stämföringar, han härvid fick fram, voro oftast af en häpnadsväckande fyndighet och djärfhet. Fängsla elevens intresse kunde han i otrolig grad. Nog var det så, att man mången gång efter en lektion hos Lindegren kände sig högst obetydlig och oförmögen att uppfylla hans ganska stränga fordringar. Men hur det var, så lågo nog några gnistor från lärarens eld kvar i ens själ och glödde, och till nästa lektion kom man med förnyadt mod samt hopp om att i hans ögon möjligen ha vuxit något sedan sist. Någon gång fann han lämpligt att i hörnet af ens manuskript skriva det lilla ordet "bra". Dessa tre bokstäfver kunde då fylla en med den största glädje och stolthet samt känslan af att kanske ha stigit något trappsteg uppåt.

Före medio af 80-talet var Lindegren känd endast inom en ganska liten krets af musici. Att få lektioner af honom på den tiden var mycket svårt, och mången blef nog afspisad med den vanliga förklaringen, att L. inte hade något att lära honom, liksom han äfven kunde efter några få lektioner visa bort en elev, som han inte trodde sig ha något att vänta af. Då hade han också ytterst få elever och han mottog ej heller sådana för förtjänstens skull. Honorarfrågan var för honom den obehagligaste punkten, och ofta hände det, att, då man ville öfverlämna det högeligen blygsamma arvodet, man möttes af det svaret, att han intet ville ta emot. "Men kan herrn kanske låna mig en tia, ty jag har fått en oförutsedd utgift," kom det ibland fram såsom en lösning af den otrefliga frågan. Efter hand som han såg sin undervisning mer och mer allmänt uppskattad, öfvervann han dock något sin blyghet, i det han såg sig nödsakad att, genom det stigande elevantalet och den tid, som härigenom togs bort från hans egna arbeten, skaffa sig en ringa ersättning af dem han ansåg ha råd härtill. En sak, som lättförklarligt grände honom ganska mycket, var att han ej af Musikaliska Akademien ansågs värdig att bli lärare i kontrapunkt m. m. vid dess konservatorium, under det att vid två olika tillfällen hans elever i stället kallades till denna post. En tröst kunde han dock ha i att af allmänna mening bland musici se sig betecknad såsom obestridligen den främste i facket här i landet. Rörande var det att se hans kunskapsörst och de umbäranden han ålade sig för stillandet af denna. Den, åtminstone på 80-talet i mycket knappa omständigheter lefvande mannen kunde räknas såsom en af musikhandelns största kunder, och det musikbibliotek han under årens lopp skaffade sig, torde vara ett af de mest betydande privata i vårt land. Detta anlitas också oförtrutet för att för eleverna demonstrera såväl den äldre som den allra modernaste musikkulturens märkligaste företeelser. Med några få ord förstod han då att ge en klar och sinnrik analys, som inetsade sig i ens minne.

Lindegrens betydelse för Sveriges tonkonst är af en ännu öfverskådlig räckvidd. Säkert är, att genom hans bortgång stå många af våra yngre, blifvande tonsättare beröfvade ett stöd, hvars like de f. n. ej kunna återfinna inom vårt land. De som redan lämnat hans handledning men fortfarande haft det sköna medvetandet om hans fruktbringande tillvaro, kunna till fullo uppskatta den förlust konsten lidit och känna sig uppfyllda af en djup och innerlig sorg men på samma gång af ett härligt minne af den sällsamma människa, som genom sin själs ädelhet och styrka kunnat mer än någon annan lyfta deras sinnen till de höga vidderna och som på ett så underbart sätt blottat en del af musikens under.

BROR BECKMAN.

SÅ GICK då år efter år. Omkring den gamla ensamma nybyggargården hade jorden vidt omkring blifvit odlad, och ett femtal gråstugor med mossor mellan timmerhvarfven speglade sig i fjällsjöns djupblå vatten.

Där ett fattigt nybyggarefolk en gång hade slagit sig ned — kanske mest för att göra ett sista försök att hålla lifvet vid makt — där låg nu en fjällby. Och var också lifvet hårdt och mödosamt ibland, så gick det dock bättre än den kan tänka sig, som aldrig sett annat än storbondbygd och fylla sädesbodan.

Sjul lefde där också och hade blifvit till års äfven han. Och efter den tid, då det begynte gå upp för folk, att han var en af dem, som ägde "gåfvan" — det är förmågan att förnimma mer än andra af det som sker — efter den tiden blef han hållen lika god som en af deras egna — om inte bättre, så lapp han än var.

Sjul var en fjärrlyssnare. Om den gåfvan varit honom medfödd, är ej godt att säga. Säkert är dock, att den trängde sig fram och liksom tog herraväldet från den stund han — likt en skadskjuten snöparf — vände åter från ödesfärden sin — för länge se'n. Ehuru ju ingen då rätt förstod hvad det var.

Han hörde, när varg och björn voro på jaktstråten — miltals från byn. Och man var på sin vakt och tillreds att möta dem.

Han hörde kreaturens pinglor, deras tramp och nödrop, när de kommit vilse eller gått ner sig fjärran mellan myrhalsens gungande tufvor. Och var man snabbfotad, kunde de kanske hinna räddas från de långa Jaltofingrarnes giriga grepp.

När snöstormen kom ridande fram öfver fjälltopparna långt borta, styrande sin hvita helhäst mot slutningen, där fjällbyn låg, då varnade Sjul, och gråstugubarnen höllo sig inomgård, tills det värsta var öfver. Ty de visste alltför väl, huru säkert en uteblifven kan bli gömd en sådan gång — så säkert och djupt, att endast vårsolen kan finna honom. —

Men åt den vägen, där han själf en gång hade störtat fram på skidorna efter en bortilande lappsjud — störtat fram med snöstormens vildhet i sinnet och dess lust att förgöra, och med vårens hetsande åtrå innerst i hjärtat — bortåt den vägen hade han slutat att lyssna.

En gång — det var på sextioalet — gjorde dock Sjuls "gåfva" sitt mästerverk och gaf honom själf ett anseende så mäktigt, att inte ens ålderdomsskröpligheten under senare år kunnat förringa det. Något som bland fjällbyborna just inte plär komma på gamlingarnas lott, när de bli orkeslösa en gång.

Det var under det stora hungersnödåret. Frost och nederbörd hade fördärfvat alla markens gåfvor. Och från det vida Norrlandet ljud tiggerropet: bröd, bröd! — hemskt och ofärdvarslande som korpens hesa läte.

Visst lystrades det till ropet, och visst skjutsades långvägaforor till svältbygderna. Men många voro ej färdevägarne på denna tid; och vildmarksfolket fick spänna svälttampen intill benknotorna och fick pröfva på en föda så föga mänsklig, att kroppen ej ens förmådde behålla den, medan den sväljdes.

I den lilla fjällbyn mellan Stora Lulevatten och Jaltonapes frostvidder hade de det heller ej bättre än så. Och hungersdöden började grina mot dem från tomma bodar och tomma

båsar. I den glesa småskogen stodo trädstammarne till hälften afskrapade sin näfver och bark och voro hårdt beskurna. Ty barken gjordes till mjöl och näfver och smågrenar skulle hålla kvar lifvet på de enda djur, de hade kvar, getterna.

Då beslöts där en dag, att ett sista försök skulle göras för att skaffa något, som kunde ätas. I de svenska bygderna här norr fanns intet, om det så hade betalats med sin vikt i guld. Och så utrustades fem karlar — af dem som hade bästa krafterna kvar — med stöttningar lastade med skinn och hudar till bytesvaror. Och de penningar förresten, som kunde skrapas ihop. Och dels på skidor, dels på kärlkarne gåfvo dessa sig af öfver fjällen till Norge för att återvända med räddningen.

Om det blef lång väntan för dem, som sutto kvar i stugorna? Åh, det var väl som när lifdömda sitta och vänta på nådeskriften och samtidigt lyssna efter rasslet af bödelskärrans hjul. Allt under det de fattiga stackarne kände svältens kval sarga inälfvorna och buken, hvilken svällde större för hvart mål utan näring, som den fick hålla till godo med. De lossnande tänderna kunde snart inte tugga det uppblötta brödet, bakadt af bark, renmossa och en snält tillmätt nypa mjöl af frostsämmt korn. Och febern, som brann i deras ådror, ville inte längre ta svalka, fastän de ständigt sögo i sig snövatten.

Småbarnen domnade af i hungersdvala och lågo tysta som sofvande fågelungar, medan mödrarna i stum ångest stirrade sig halfblinda på den hvita vidden mot västanfjälls. —

— Sjul, hör du inte längre? Har gåfvan svultit ihjäl hos dig? Hör du inga röster, glada röster, som närma sig? —

Sjul satt dagarna i ända hopkrupen och darande af oro och lyssnade ut öfver vidder och fjäll . . . Han kände ingen svår hunger under detta sitt letande i ett aflägsset fjärran. I stället kvaldes han af alla spösmål, som han inte fick något att ge till svar.

Men äntligen träffades hans öra en dag af ett ljud, som kom honom att spänna hvar muskel och nerv, medan ögonen slöto sig på det att allt störande mätte utestängas.

Det var ljudet af skidors glidande öfver hårdfrusen skare, af rop och sång . . . Men efter en stund var det åter borta, — uppslukadt af ett stort dån . . .

Då visste Sjul, att han ingenting hade att säga likväl, ty visserligen voro räddarne på hemvägen och kommo ej tomhändta heller. Men snöstormen hade nått dem och hade kväft deras sång. Och Sjul kände väl till det stormande hvita famntagets makt — när det i vildhet sluter sig kring dem, som vandra öfver fjället, och han kröp stum ihop i sin päls och vaggade endast på hufvudet vid de ångesthesa frågorna, som aldrig togo slut.

Men nu hade också väntans dagar varit så många och svåra, att det snart inte var att hålla ut. Någotting slött och hemskt begynte lägga sig som en hinna öfver ögonen, och hvar och en, som inte var tvungen att röra sig, blef liggande eller sittande — som det bäst passade sig . . .

Så kom det en gång ett drag af spänning öfver Sjul, där han satt med slutna ögon och ansiktet vänt mot den röda strimma, där solen krupit ned i sin tidiga vinterbädd. Och denna gång efterträddes inte spänningen af slapphet. Den hopkrupna gestalten reste sig skälfvande af rörelse likt en stålfejder, först på knäna, sedan upp på fötterna — och blef så stående halft framåtböjd, medan bröstet höjde sig under flämtande andetag.

Det var också något för en fattig utsvulten

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

Ett midsommarminne

från gamle kungens och Stockholms-utställningens tid, af **Helge Sandberg.**

lapp att höra detta! — en utsvulten lapp med en flock hungerlösa medmänniskor omkring sig, hvilka väntade lifs- eller dödsbudet från hans mun! . . .

— Hvad hör du, Sjul? Hvad, hvad? Det var inte många, som orkade spörja längre. Men allt efter som Sjul lyssnade, och de fingose hans hemlighetsfulla leende, begynte det komma lif i deras styfnade kroppar.

— Ä' de snart hemma, Sjul? Skynda dig, skynda. —

Det blef dem nästan som om Sjul var den de väntade på.

Och Sjul hörde, huru karlarne närmade sig öfver fjäll och vidder . . . Tungt och långsamt färdades de — mycket att dra' på och djupa drivvor att plöja sig igenom. Snöstormen, som säkerligen var af samma släkt som svälten här, ville väl göra det så svårt som möjligt för dem, som undkommit den.

Men mötte nu ingen ny olycka, skulle dock färdemännen kanske hinnä fram med sin lifsgåfva i tid — kanske före nästa solnedgång.

Allt fortfarande förnam fjärrlyssnaren ljudet af deras färd . . . Och äntligen fick han då säga stackarne, som kämpade med hungerdöden, att plågan snart var slut. Själ kände han det som om han inte skulle orka längre.

Men han orkade likväl — liksom alla de andra — ty i och med detsamma vissheten om hjälp gafs dem, var det som om de klösande, djäfvulsa klorna i deras inre slappnat i sitt grepp. Och den ljuflika tanken att snart få känna välsmakande föda mot gommen gaf dem kraft att än en gång resa på sig, för att deras ögon måtte få se första skymten af dem, som skulle återföra dem till lifvet. Ingen talade till den andre — men man såg förstulet på hvarandra, som om ögonen först nu uppfattat de härjande spåren af månadsång svält, och man skakade ynkande på hufvudet.

Men när de väntade nästa dag aftecknade sig fjärran likt en långsträckt mörk skugga, som tycktes stiga fram ur solnedgångens röda eld och i sakta glidande närma sig utför fjällslutningen, då kom gråten öfver dem — män som kvinnor. Och hvar och en gick till sitt — för att inte röja sin själs svaghet för hvarandra.

Endast Sjul fick styrka att gå till mötes ett stycke öfver skarsnön. Och han skrattade högt mellan snyftningarna — hoppade — och svängde med armarna, på det de skulle se därborta, att lifvet var kvar här i byn än så länge. — — —

Och lifvet fick öfvermakten. Men i sista timmen var det, som gudsgåfvorna kommit. Och hade inte Sjuls underbara "gåfva" i förtid skänkt dem det, som de snart inte hoppades på längre, så hade visserligen hjälpen kommit för sent. Och de tungt lastade stöttingarna hade stannat framför stugor, där man redan somnat in i den sista hungersdvalan. — — —

Efter detta var det också, som Sjul blef hållen som fjällbyfolkets räddare. Och de småbarn, som öfverlefde det hårda hungersåret, och nu gå där som mogna män och kvinnor, de ha tagit vördnaden och tacksamheten i arf. — — —

Visst är han så långt kommen till års nu — gammellappen — att han mest liknar en af myrens afkvistade martallar. Men fjärrlyssnargåfvan i honom kan lefva länge ännu. Om inte lyssnandet efter dem, som i somras röjde väg för en ny tid i vildmarken, kommit den att domna.

Den nya tiden behöfver inga "gåfvor" som dessa. Och där de likväl finnas, frysa de till döds under tidens kallt öfverlägsna tviflarelöje.

H VEM MINNES ej vår stora utställning 1897 och den vackra sommar, som då i flera månader strålade öfver Stockholm? Det är en anspråkslös erinring från detta vårt jubelår som här nedtecknats af en för Iduns läsare välbekant penna. Författaren har för öfrigt gjort sig känd i pressen som lycklig författare af biogrofier, rese- och kulturskildringar från olika delar af världen.

MIDSOMMARAFTONEN 1897 var inne.

Öfverallt hade löfvats, i minsta koja såväl som i palats, i stad och på land, för att icke också säga på sjön, där ångbåtarna, från de större till de mindre, sågo ut som flytande löfsalar. Och i hela utställningsstaden fanns icke en kiosk eller monter, som icke var löfvad både utan och innan. Kort sagt: det var en äkta svensk midsommar både till lands och sjöss!

Midsommarstångerna voro redan resta och pyntade dagen förut, och det var nog så förståndigt, ty man hade tillräckligt att göra med att sira och löfva på andra ställen midsommaraftonen, långt fram på eftermiddagen. På själfva utställningsfältet, på öppna planen, midt för den pompösa Industrihallen, var rest en den ståtligaste majstång, smydd med bland annat en dubbel kronsköld vid midjan och en lång blågul vimpel i toppen.

Hej! Hvad flickorna hade brådtom! Och hvad de togo sig trefliga ut i sina hvita blusärmar, broderade lif och brokiga klädningar. Frivillig hjälp fingose de också till höger och vänster, till och med af främlingar, som inte förstodo mera svenska än: "din skål och min skål och alla vackra flickors skål!" men ändå voro så tjänstvilliga och beskäftiga. Om också ett och annat uppdrag blef utträttadt alldeles uppåt väggarna, skrattade man så mycket mer öfver misstaget, i all synnerhet som dekorerandet i de flesta fall ändå skulle ske — alldeles uppåt väggarna. T. ex. på Industrihallen, hvars hufvudfasads nedre del var grönkädd med stora björkar och palmväxter. (För att icke nämna dess öfre del, där utom flaggorna svajade flaggbehängda linor från minaret till minaret.)

Jag hade varit i valet och kvalet flere dagar, hvar jag detta härliga utställningsår skulle fira min midsommarvaka. Föregående år hade jag firat den på Skansen, som ju mer än någon annan plats bjuder på nationella lockelser, och alltid varit mycket belåten med min kväll. Nu gick jag i god tid omkring och tittade på anordningarna och beslöt mig till sist för att i godan ro i omedelbar närhet af utställningens majstång afvaka hvad komma skulle. Och i sanning, bättre val kunde jag aldrig gjort! Ty en sådan midsommarafton, firad som den bief på denna plats, återkommer nog aldrig mer här i lifvet, och alla som deltog i tillställningen skola säkerligen säga detsamma och aldrig förglömma denna härliga afton, där all sommarens fägring och behag, natur och konst i förening, stämt möte och förenat sig i en den skönaste harmoni . . .

Ja, att se detta brokiga vimmel och höra dessa glada och uppslupna människor i den naturliga feststämning, icke åstadkommen af stimulerande drycker, musikens toner, skratt och glam på alla tungomål, och så den välsignade, lifgivande solen, och alla flaggor och vimplar — och främst vår egen vackra blågula flagga i dess vackraste, ljusaste färger — hvilka bland den spåda, skira grönskan och mot den högblåa himlen gafvo ytterligare färg och lif åt den omväxlande tafan — det var ren och oförfalskad svensk midsommarfest!

Redan vid sextiden var en stor åskådarening bildad. Och vid foten af majstången hade Upplands regementes musikkår lägrat sig och redan exekverat ett potpurri öfver svenska nationaldanser. Jag kunde tydligt märka huru valsens toner satte lif i andarna rundt omkring mig — icke minst på mig själf. Men ingen vågade taga ut första steget. Jag skämdes och kom i hastigheten att låta undfälla mig ett ganska högljudt: "Detta skulle varit i Köpenhamn eller Kristiania, så hade dansen varit i full gång!" Vi svenskar äro ju alltid litet drumliga af oss vid ingången. Och det lär ej heller varit meningen från början, att det skulle dansas på utställningsplanen, efter hvad jag senare erfor. Men vid nästa dansnummer, en sprittande polka, hvad ser jag! Jo, ingen mindre än utställningens ståtliga vaktchef, major G. O., som gick i spetsen och öppnade dansen med godt exempel och med en ståtlig fregatt. Och sedan dröjde det icke många sekunder

förrän andra följde i hans kölvatten — däribland under-teknad, som fick fatt i en mycket smäcker skuta, väl riggad och tacklad med hvita vimplar och toppsegel, med hvilken det bar i väg så det hvisslade i tågverket . . . Och sedan vid hvarje dans var det bara att ta den flicka, som stod närmast till hands och föll mest i tycket. Intet krus och ingen tid för öfverflödiga, vidlyftiga presentationer. Ty där fanns ingen klasskillnad. "Societén" blandade sig med folket. "Inga gemena, alla korpraler". Och till sist bar det af rundt utställningen i en ringlande, jublande långdans, under skämt och skratt, sång och jubel . . .

Men se där! Skall jag tro mina ögon? Är det icke en af mina reskamrater öfver den salta Atlanten, den vid en af utställningskioskerna anställda ståtliga norskan, som där borta dansar med en ung och hurtig svensk-amerikansk ingenjör? Ha de träffats här för första gången, på själfva midsommaraftonen? Det var för märkvärdigt hvad de se bekanta och belåtna ut. Säkerligen har nu den oberäknelige Amor varit framme igen med sitt koger. Akta dig, min allvarssamme svensk-amerikanske vän! Jag minnes den flickan från atlanterrångarens däck. Äfven där trädde hon dansen, väckte beundran och förkortade mängden lång och kulen resedag med sitt strålande lynne och glädtiga väsen. Men hon höll sina beundrare på vederbörligt afstånd, liksom ville hon säga: kom icke mine fjärd för näre! Nu synes hon vara "fangen i nettet", som Ejnar sjunger i "Agnes, min deilige sommerfugl!" Nu promenera de unga tu utåt utställningsfältet . . .

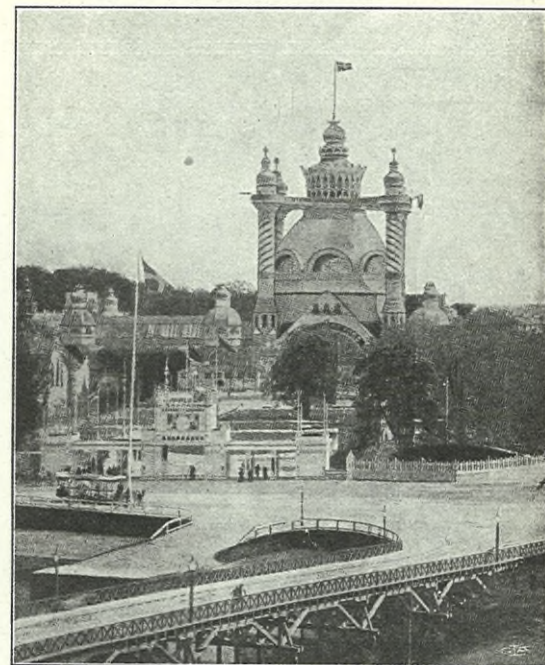
Som jag sedan under de gångna tio åren haft dem i sikte, kan jag gärna skvallra om att de fått hvarandra. Äro bosatta i Stockholm och ha en treflig väning i Vasastaden och friska, käck barn. Säkerligen förglömma de aldrig denna sköna svenska midsommarafton på Stockholmsutställningen, där de första gången funno hvarandra och sedermera slöto en svensk-norsk union för lifvet, som jag vill hoppas utan öfverflödiga garantier och unionsbrott.

Gack du, käre läsare, och gör sammaledes! Om du kan finna en syster till henne på Konstindustriutställningen i Stockholm — nästa år!

Men återvändom till dansplanen och midsommarstången!

Sedan man fått sitt första lystmäte på dansen tillfredsställt, inträffade en paus, som på ett utomordentligt lyckligt sätt ifylldes af major O., som åskade ljud och föreslog, att man skulle tåga bort till lustslottet Rosendal och hylla deras majestäter konungen och drottningen. Denna väl funna idé — äfven den ett ögonblickets barn — vann allmän anklang, och med musiken i spetsen tågade den väldiga skaran, uppgående till flere tusen personer, till det idylliska lilla lustslottet.

Konung Oscar och drottning Sofia, hvilka icke på förhand hade den ringaste aning om öfverraskningen, kände sig säkerligen angenämt berörda af denna sommarfriska och hjärtevarma hyllning och hälsade vänligt den glada skaran. Major O. framförde i korta ordalag de uppvaktandes hyllning, såsom ett uttryck af tacksamhet, särskildt för det stora intresse, som kung Oscar visat för utställningen. Sedan ett lefve för deras majestäter blifvit utbringadt, hvilket åtföljdes af hurrarop, fanfarer och kungssången, tågade hela skaran i god ordning tillbaka till utställningen och fortsatte dansen i den ljusa och drömdigra midsommarnatten . . .

INDUSTRIHALLEN VID 1897 ÅRS STOCKHOLMS-UTSTÄLLNING.

LUZERN

o Förmäm vistelseort under sommaren. o
G:D HOTEL NATIONAL

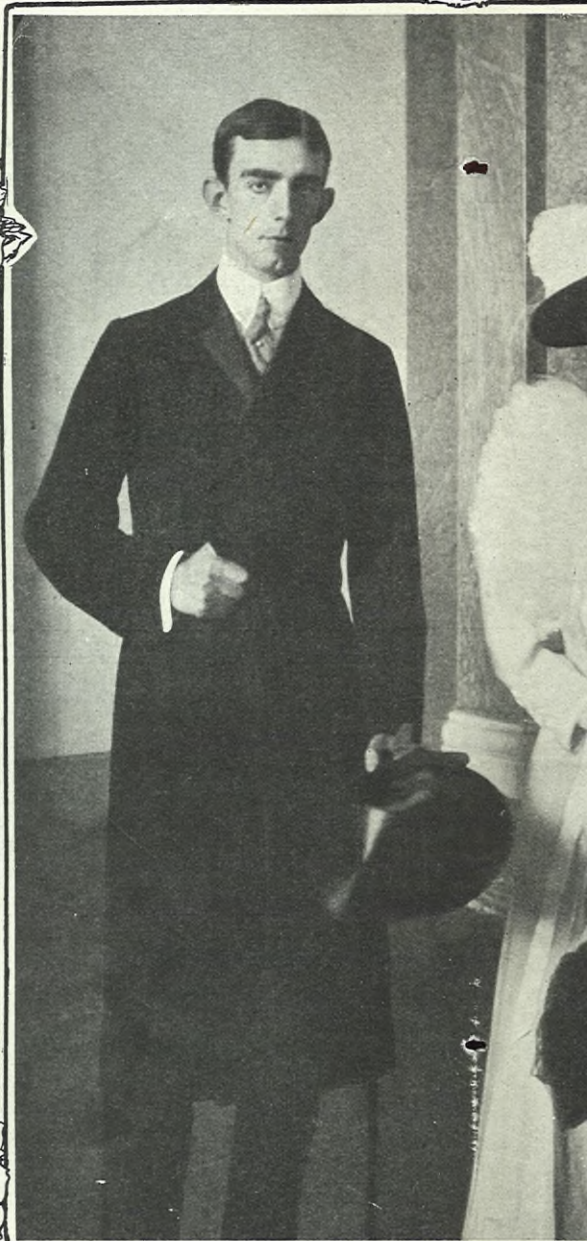
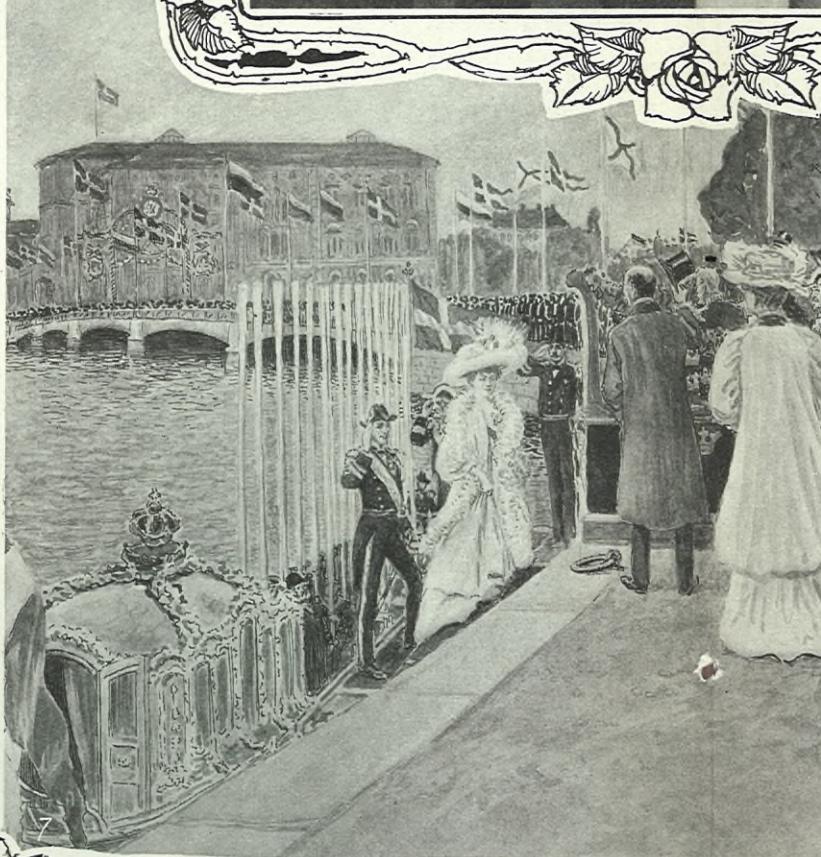
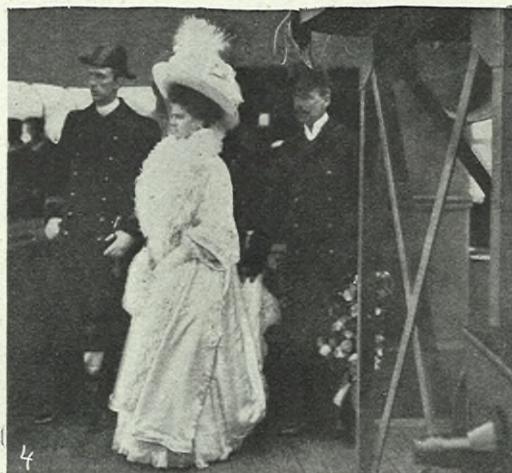
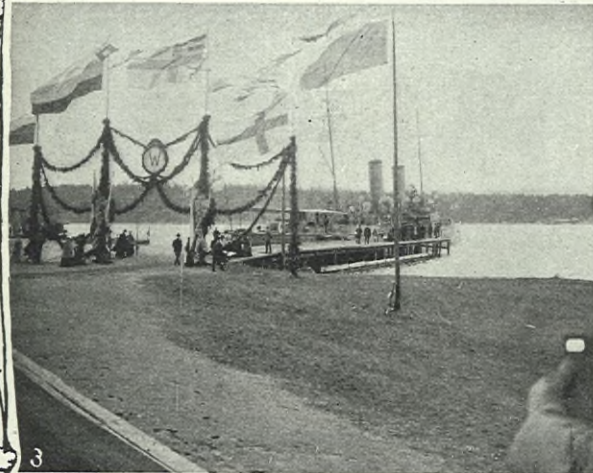
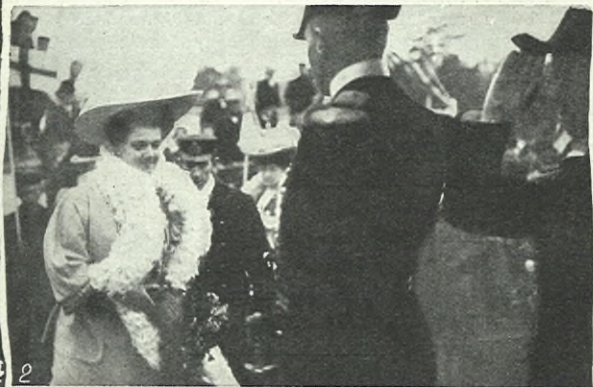
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

Hertigparets af Södermanland

I SÖNDAGS ÅTERVÄNDE prins Wilhelm till huvudstaden, hemförande den lilla prinsessa han hämtat från det stora Ryssland. Och där låg Stockholm med vid och öppen famn för torpedkryssaren Psilander, som hade de nyförmälda ombord, låg där med flaggor och äreportar och välkomnande människoskaror på kajerna.

Klockan 2 på middagen gled Psilander under kanonslut in på Strömmen, och kort därpå förde kungsslupen "Vasaorden" hertigparet till landstigningsplatsen vid Skeppsholmen. Så många ögon, som nu från alla håll riktades mot den långa mörka gestalten och den lilla hvita mjuka figuren bredvid! På slottsaltanen stod den kungliga familjen, och vid Karl XII:s torg sutto små busar olofvandes i träden — spänningen var lika stor öfverallt.

Vid Skeppsholmskajen var det hälsning och blommor och presentation, men till sist satte sig tåget i gång, och prinsen och prinsessan åkte

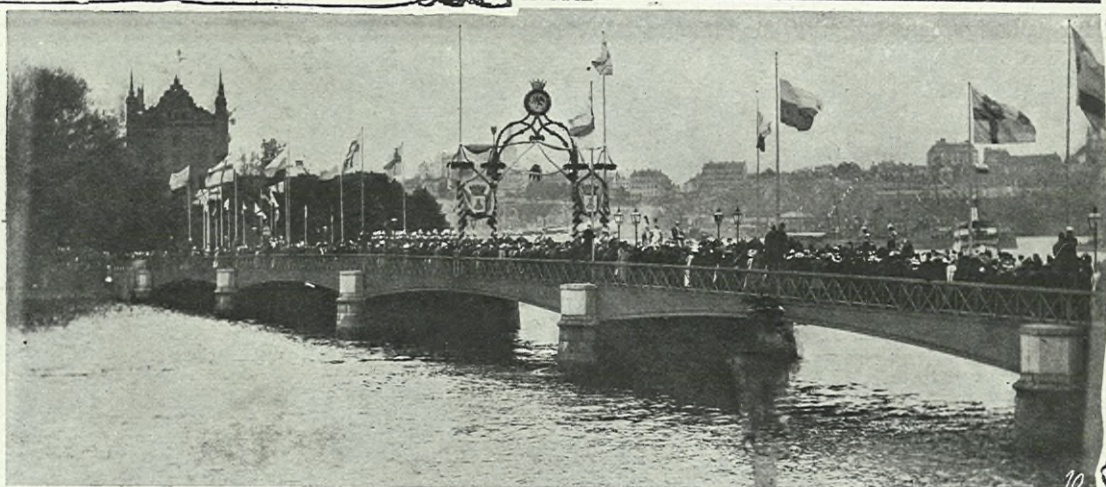
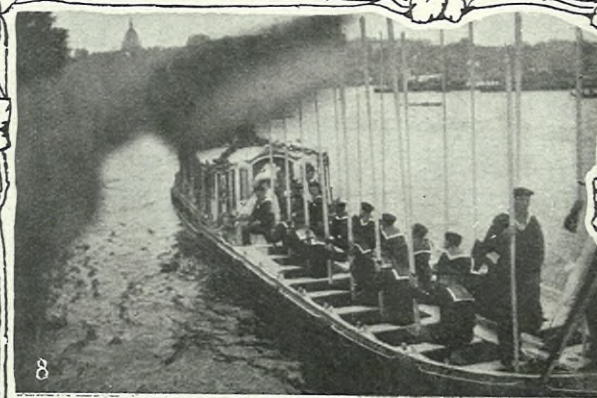

intåg i Stockholm

eskorterade af trupper upp till slottet. Människorna viftade och hurrade, och prinsessan, som var hvit som den hvita dräkten i hyn, nickade och log och vinkade med ena handen, medan den andra, som var bar och liten och till slut rödfrusen, då och då måste ta ett ordentligt tag i den stora hatten. Detta var hvad hvar man kunde se, men därmed var det inte nog, sedan följde mottagningen på slottet, Te Deum i Slottskapellet och familjemiddag.

Dagen därpå gafs åt stockholmarna ännu ett tillfälle att se den nya, redan populära prinsessan: vid den stora kortégen genom staden och rundt Djurgården, som företogs på eftermiddagen i det härligaste solsken.

Den bild af det unga paret vi i dag meddela är tagen för vår räkning samma dags förmiddag på slottet med särskildt tillstånd och är alltså den senast tagna porträttgruppen af hertigen och hertiginnan af Södermanland.

En sommardag på Tärna

ANNANDAG pingst firades å Tärna folkhögskolans sedvanliga sommarfest, besökt af närmare tvåtusen personer. Festen fick en särskild betydelse därigenom, att vid densamma aftäcktes en minnesvård öfver Wilhelm v. Schwerin, "Salabygdens hugstore son", odödliggjord af Runeberg. Det vackra monumentet, som tillkommit på initiativ af direktör och fru Holmberg och delvis bekostats af dem, prydes af en bronsmedaljong af den unge hjälten. Då vi bland våra öfriga bilder från Tärna äfven ha en från dess pingstfest vid monumentet, ha vi velat nämna några ord om detsamma, innan vi öfvergå till skildringen af den nyinrättade husmoderskolan.

TÄRNAS HISTORIA är dess konungars. Folkhögskolans nuvarande föreståndare, direktör Teodor Holmberg, är också den, som skött skolan från dess grundande, och han och hans hustru, fru Cecilia Bååth-Holmberg, ha gemensamt arbetat på dess utveckling från ett litet provisorium på ett maskrosigt lergårde till den lilla grönskande koloni, den nu är; en bildningshärd för manlig och kvinnlig ungdom icke blott från Västmanland utan från alla delar af vårt långa land.

Som vi veta är det på vårarna med svalorna och bofinkarna — lärkorna komma visst tidigare? — som flickorna dra in på folkhögskolorna. En skildring af en sommardag på Tärna kommer därför att uteslutande röra sig om den kvinnliga ungdomens arbete.

Jag hade kommit till Tärna mest och närmast för att få tillfälle att se och skildra folkhögskolans nya dotteranstalt, husmoderskolan, men fann, att den hör så nära ihop med det hela, som en lem med kroppen, att en skildring af den icke ostraffadt kan isoleras.

Har man icke varit vid en folkhögskola förut, blir man förresten, sin mer eller mindre fullständiga teoretiska kunskap om institutionen till trots, så pass frapperad af dess egenart, att man gärna vill påpeka den som en upptäckt. Mitt första intryck af denna egenart fick jag från gymnastiksalens läktare, dit fru Holmberg genast förde mig för att åse en lektion. En

1. HUSMODERSKOLAN. 2. VÄFSTUGAN. 3. I BJÖRKDUNGEN. DIREKTÖR OCH FRU HOLMBERG VID EFTERMIDDAGSKAFFET. 4. KÖKET. 5. MEJERIET. 6. VID BAKUGNEN. 7. I POTATISLANDET. 8. VÄFSTUGAN. 9. PÅ TORKPLATSEN. 10. SCHWERINMONUMENTETS AFTÄCKNING. DIR. HOLMBERG I TALARSTOLEN. 11. FLICKORNA GYMNASISERA. EDIT JOHANSSON FOTO.

sådan skara som den här samlade är ju sammanförd af ett likartadt och starkt behof efter vidgade kunskaper, därför utföres allt, äfven något så nytt och ovant som de gymnastiska rörelserna, med allvar och kläm; när andan vid skolan sedan är som den skall vara, utföres därtill alla sysslor under sång och med glädje. Det blir en friskhet och en glans öfver arbetet och hvilan, som gör en annan godt liksom en stärkande vind från de berg, man aldrig når. Hvilan, ja den är där då förresten icke mycket af på Tärna! Den består mest i den omväxling i arbetet från praktiskt till teoretiskt och till praktiskt igen, som dagordningen bjuder. — När jag reste från Stockholm kl. 8 på morgonen, knotande öfver den oerhördt tidiga timmen, hade arbetet vid Tärna redan varit i gång sedan kl. 7. Och innan jag hann dit, hade väfstolarna kanske dunkat länge i den vackra lilla ryggstugan bland björkarna, som fru Holmberg byggt upp i vinter, och som nu snart skall jümte en del andra byggnader och jord till ett småbruk öfverlämnas till landstinget som present, eller hade det varit ett föredrag af direktör Holmberg i litteratur eller af fru Holmberg i fysiologi och hygien, eller lektion i knyppling eller kanske allt detta i tur och ordning, ty man tar väl vara på tiden vid en folkhögskola. Där äro så många kunskapsbegärliga sinnen, törstande som svampar, och sommaren är så kort för allt som skall göras och läras. Regimen fordrar stor outtröttlighet af lärarna och en ännu större af föreståndaren och föreståndarinnan. Men en med hänförelse fattad uppgift ger — därpå äro direktör och fru Holmberg bevis — spänstighet långt öfver hvad man kan begära och tänka.

Se t. ex. på fru Holmberg! Som om hon icke hade verksamhet nog förut med sitt folkhögskolearbete, sitt medarbetarskap i "Sveriges väl" och sitt privata skriftställer, sätter hon därtill i gång med en husmoderskola, som skall utgöra en kompletterande öfre kurs af folkhögskolan.

Efter en studieresa i Sydtykland och Schweiz återkom fru Holmberg i höstas med nya intryck och uppslag till förverkligandet af sin idé. Den skulle, lofvade hon sig, icke bara resultera i ett skolkök, sådana det finns så många förut, och då blef det naturligtvis inte heller ett skolkök. Det blef något mera: ett landthem med fyra hushåll, med ysteri och mejeri, bakstuga, tvättstuga, väfstuga och — tillsvidare — ett potatis- och grönsaksland. Så småningom blir där nog ett helt småbruk, med åker och äng, fyrfota och flygande djur, och allt, som rimligen kan få plats på 10 tunnland.

Husmoderskolans först nu i vår färdiga hufvudbyggnad, hvaraf landstinget bekostat hälften och makarna Holmberg med till deras disposition ställda medel hälften, påminner om en större svensk bondgård, där den ligger röd-grön-hvit i grönskan. Den nedre våningen har kök och förrådsrum, matsal och bakrum, de öfre elevrum.

När jag steg in vid middagstiden i denna glada bikupa, höll man just på att lägga upp middagen i köket. Ett stort, stort kök var det, där hvart och ett af de fyra hushållen — det är fyra medlemmar i hvarje — hade sin spis och fullständiga köksuppsättning. Allt lika fint och prägtigt som å skolköken i städerna, men medan dessa vanligen ligga i källarvåningar, lyste här Guds sol in genom de öppna fönstren, och de unga träden sträckte sina gröna, smeksamma händer mot rutorna. Glad och stolt som en ung fru, som visar sitt första hem, förde fru Holmberg mig omkring i den färgglada matsalen — som på ett enkelt och i ögonen fallande sätt undervisar de unga om att

Den af artisten Fr. Lindström utförda bronsmedaljongen af W. v. Schwerin å Tärnamonumentet.

och mest älskade barn, med ett resultat, som blott kan smakas, icke beskrivas, och i tvättstugan, där stortvätt verkligen borde vara en lek, så trefligt och behändigt var allt, och där nu finstrykning bedrefs med all ifver.

Ett hem, allra mest ett landthem, har tusen skiftande sysslor för en husmor. Kunskap i att sköta dem klokt och metodiskt, en stark känsla af hemarbetets värde, heder och glädje, därtill en vidare och djupare syn på hvad som finnes i världen utanför den egna lilla horisonten — se där hvad som gifves de unga flickorna med ut i världen, då de lämna Tärna och husmoderskursen.

E—ER.

stolar icke behöfva se ut som hafresoppa i färgen och bord icke som mjölgröt, fast man icke har råd med valnöt och jakaranda, — i den stora, ljuflika spiskammaren och i bakrummet, där man just ansade ett stort bak, om jag så får säga. Så en rundtur i det lilla mönstermejeriet, där ett par flickor skötte och klappade om smöret som om det varit deras eget

JUNI.

En liten visa att gnola om sommaren.

Unga, friska gyfvingstunder med ditt röda ljus i öster, väck med glada fågelröster vänner min ut chöm och blund. Jag min kärnas — te från mig. Solen står i döran och gläntar. Vårens upp, ty dagen väntar, lifvet väntar nu på dig. Triska till min hjärte vän: Kom och se, hur dagen glömmas. Dessa vackra gyfvingstimmer får du aldrig mer igen. Frida Landstam.

När bladet vänds.

Skiss af Sigrid Elmlad.

EN PSYKOLOGISKT sann förklaring af det stadium i det mänskliga sjäslifvet, som inträder då den kroppsliga hälsan brytes, och en varm medkänsla för lidandet utmärka denna lilla knappa skiss af den för Iduns publik väl kända författarinnans hand.

SYRENER, HÄGG och narcisser stodo i full blom och sände hela fång af doft upp till balkongen, där den sjuke mannen låg i sin hvilstol. Det var som ett jublande lifsskryt af kraft och fågring inför dessa slappa händer och matta ögon, som tomma blickade ut under trötta ögonlock.

Hvad hade han mer med lifvet att beställa? "Nu är vi i klart farvatten igen," hade doktorn vid sitt sista besök uppmuntrade yttrat. "Bara sakta i backarna, ingen öfveranstängning hvarken till kropp eller själ."

"Det förbjuder sig själfvt," hade han, halft bittert, halft liknöjdt gifvit till svar. Och nu låg han här ute och stirrade på svalorna och vårens rikedom.

På det hela taget bekymrade han sig icke längre om sitt tillstånd. Det visste han ju, att hans lif var en nådegåfva, på veckor, månader, kanske ett par år, men det var i alla fall början till slutet i en kamp, som måste sluta med nederlag, hvad tjänade det då att strida?

Han var egentligen i sin bästa ålder, några och femtio år; när det första anfallet kom, när han i en vanmäktig svindel föll samman och med förlamade lemmar blef liggande, ur stånd att forma orden efter sin vilja, då var det ännu som en brännande ångest öfver honom, en skälvande, intensiv lifslängtan, och likt ett jublande barn mottog han den återvändande hälsan. Dag från dag pröfvade han styrkan af sina krafter, allt vissare om att de skulle stå bi. Hvarför skulle han ej bli fullt återställd, med en sådan fysik? Kanske hade han ej alltid hushållat med den, men när man har något att ta af — naturligtvis skulle han bli frisk igen. Så småningom grep honom ett visst öfvermod. Han gjorde fotturer, cyklade, spelade tennis och försökte få både sig själf och andra

Våra pristäflingar i musik och prosakonst.

VI TILLÅTA OSS erinra om våra pågående pristäflingar, riktande en kraftig vädjan till ord- och tondiktens utförfvare i vårt land att främja denna kulturella tornering genom sitt deltagande.

Vår stora litterära pristäfling

gäller en utmärkt svensk originalroman för Iduns romanbibliotek, för hvilken vi utfäst

ett pris å Femtusén (5,000) kronor.

Manuskripten till densamma böra vara inlämnade till redaktionen senast den 30 juni 1908. Fullständiga regler för ifrågavarande täfling återfinnas i Idun n:r 40 för år 1907.

Vår stora operapristäfling

gäller en svensk helaftonsopera, för hvilken vi utfäst

ett pris å Sextusen (6,000) kronor,

hvarvid afses, att 1,000 kronor skola tillkomma librettoförfattaren, de öfriga 5,000 kronorna kompositören. Manuskripten till denna täfling böra vara inlämnade till redaktionen senast den 1 september 1908. Fullständiga regler för operatäflingen återfinnas i Idun n:r 9, 1906, och n:r 4 för år 1907.

Redaktionen af Idun.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerat omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem. Nu är tid att prenumerera.

att glömma, att han varit bara en tumsbredd från grafvens rand.

"Pappa, du är allt bra oförsiktig," förebrådde honom dottern, då han en dag kom roende i middagssolen, drypande af svett.

"Strunt," sa han förargad. "Man ska härda sig, det är hufvudsaken."

Men så en afton, ungefär ett år efter det första anfallet, kom det andra. Det var som om han träffats af en kula eller blix, och nu förstod han att han måste kapitulera. Två månader hade lemmarna nekat tjänst, tungan stammat obegripliga ljud och tankarna vikit undan för ansträngningen att hålla dem samman.

Nu var han som sagdt i klart farvatten igen — den här gången. Minnet började återvända, man förstod, om också med svårighet, hans tal, och han kunde stödd på en käpp stappla fram några steg, mer var det inte, och det gjorde honom också detsamma.

Hans dotter kom ut i balkongdörren. Hon hade en ny vårdräkt och såg strålande ut i den.

"Hvad tycks?" sade hon en smula segervisst; han brukade alltid intressera sig för hennes yttre och gaf gärna råd i toaletfrågor. Hans vackra dotter var hans främsta stolthet — och så det där bandet i knapphållet. Konsul Melin var nu en gång en smula utåtlig natur, en glad sällskapsmänniska, road af förströelser, dans, fruntimmer, god mat och goda viner, men det hade kommit en förunderlig likgiltighet öfver honom inför alla forna böjelser. Han mindes dem nog, men de hade mistat all betydelse för honom.

"Nå-å?" sade hans dotter, halft förebrående.

"Mycket bra," svarade han, men blicken var långt borta och utan lif.

Fru Gärda såg skyggt åt honom. Det stod nog illa till i alla fall, hon borde kanske inte gå bort, men det var bra sent att skicka återbud, och han var ju ändå efter läkarens utsago på bättringsvägen.

"Vill du inte ha en kudde till under hufvudet?" frågade hon liksom i behof att till ursäkt göra en tjänst.

"Nej, nej... bra — tack... br-a," upprepade, han mödosamt framstötande orden.

"Adjö då, pappa lilla, sköt om dig väl!" hon nickade vänligt och gick.

Hans blick följde henne ej, hon hade blifvit honom så främmande numera, de lefde i två skilda världar.

Och fröken Werner, den där något mogna skönheten, som så flitigt umgåtts i huset, och som hela staden sade att han slog för, hon hade gjort besök i går; hennes svarta ögon hade bjudit till att anta ett sorgset och medlidsamt uttryck, men med hvilken köld hade han icke mött de mörka blixterna, som annars kommit hans pulsar att slå så snabbt och varmt. För hennes skull hade hans livsvilja vuxit sig stark — och nu, han förstod ej hvad det var han eftersträfvat. Hon har ögon som en korp, låg han och tänkte. Nu sitter hon och bäfvar för att gå miste om min inkomst af tiotusen kronor och titeln konsulinna — det var en omvärdering af alla värden.

Någonting stötte mot hans hand, en fuktig nos, han sänkte blicken och såg med ett svagt leende in i ett par milda hundögon... den där i frihet dresserade "rackan", som icke förstod att ta hänsyn till nyborstade kläder, hade länge utgjort en pröfvosten för hans tålmod. Mer än ett käpprapp hade han låtit hvina öfver den lurfviga ryggen, men nu var det någonting i denna animala tillgifvenhet, detta intillsmygande i osjäliskt ömhetsbehof, som rörde honom.

"Hoppa inte upp, Bell, du hårar ner!" för-

manade fru Gärda ibland, men den sjuke skakade det snabbt grånade hufvudet: "Lå-åt va-ra!" framstötte han, och Bell blef förstående och med allt bestämdare rätt kvarliggande på den tagna platsen.

"Morfar!" en högljudd barnröst skar som en hvissling genom luften, ett viftande pappersark och ett par lysande blåa ögon doko upp vid hvilstolen, "titta hvad jag har ritat, morfar."

De matta ögonen fingo som en reflex af lif öfver sig. Konsuln fattade med sin rörliga hand darrande pappersarket.

"Bra, u-utmärkt bra!" pressade han fram.

"Det är ett lokomotiv, förstär du, och det här är lokomotivföraren," barnet pekade på en cirkel och ett par vertikala streck. "Jag tänkte göra en häst först, men det var så svårt med bena. Kan morfar göra en häst?"

Den sjuke tog småleende blyertspennan.

"S-ka försöka." Han böjde sig ifrigt fram, handen darrade häftigt, det gräde sig ett veck af ansträngning mellan ögonen, men någonting, som inbillningens makt möjligen skulle kunna ge namnet häst kom i alla fall till stånd.

"O, morfar, så bussigt! Hvad du kan bra!"

En glimt af stolthet gled öfver konsulns drag.

För några månader sedan en kväll som denna hade han suttit på balkongen i fröken Werners sällskap, inbegripen i ett af dessa intimtetsfyllda samtal, där hvarje ord är liksom en underförstådd ömhetsbetygelse, hvarje blick som ett bud från känslans innersta område, och midt i denna stämning hade lille Erik kommit inrusande och rifvit sönder hela den skimrande trollväfven med sin barnsligt sladdrande tunga.

Den kvällen hade konsul Melin funnit sig föranlåten att tala ett allvarligt ord med sin dotter. Det märktes tyvärr att pojken inte hade någon far, han var ju bortskämd, så det var synd och skam åt. Barn ska ses men inte höras, en ordentlig risbasta för att lära honom hut, det var hvad den gunstige herrn behöfde.

"Morfar, kan du rita en hare." De blå ögonen glänste ifriga.

"E-n ha-re. Det är svårt."

"Försök, morfar! Söta morfar!"

Den sjuke tog på nytt pennan, visst ville han försöka. Han arbetade som på en lifsuppgift, fingrarna skälfdde, ådern i pannan svällde.

En ringning. Jungfrun anmälde kanslirådet Vinberg.

Konsuln såg ovilligt upp.

"Or-kar inte. Säg, ja-ag sofver."

Det felades bara, att den där pratmakaren skulle störa honom just nu. Hvad brydde han sig om politik, befordringsfrågor eller verkningsarna af den sista karlsbaderkuren. Med lättnad hörde han dörren slås igen om den tjocka skorrande stämman.

Så, nu voro de i fred.

Det ljusa och det grå hufvudet böjdes tätt samman öfver pappersarket, hunden låg med nosen upp mot konsulns bröst, medan solen slösade guld att lysa upp den vemodiga taflan: den sjuke mannen, som samlade sina spillda krafter till en sista ärelystnad, den att kunna rita en hare till lags åt sitt barnbarn.

SIGRID ELMBLAD.

Märta Starnberg.

Vår nya följetongs författarinna.

DÅ ELSIE v. THAROW, Anna Maria Roos' känsliga kvinno-skildring, i dag aflöses af historien om Mikals, konungadotterns öden, ha vi velat samtidigt meddela författarinns, fröken Märta Starnbergs porträtt. Hon hör eljes till dem af våra vittra damer, som mera sällan träda fram med sin person och om hvilka man icke vet mer än hvad deras böcker indirekt ge. De som läst hennes arbeten — och hon har en ganska vidsträckt produktion bakom sig — känna henne emellertid genom dem som en älskvärd personlighet utan stora later, en underhållande skildrerska af människoöden. Hennes senaste större arbete, "Mikal, Israels konungadotter", hvars offentliggörande vi begynna med detta nummer, torde redan genom sitt ämnesval komma att i hög grad intressera vår läsekrets.

Känslomänniskor.

En återblick i lifvets tidbok af
Hanna Lundholm.

(Forts.)

EN LITEN rännil med klart vatten silade sig öfver grusbotten fram ur skogen. Daniel böjde sig ned för att uppfånga några droppar i handen och släcka sin värsta törst. Under det han var sysselsatt härmed, hördes ett först dämpadt och sedan allt starkare ljud af röster på andra sidan om syrenhäcken. En kvinno- och en barnröst läto omväxlande höra sig.

"Det var mycket orätt af dig, Per, att gömma undan den stora bollen. Den var ju inte din, utan tillhörde inspektorens barn."

"Ack ja," suckades fram med ömklig ton af barnrösten.

"Mot hvilket budord har du nu brutit?" fortfor obevekligt den första rösten.

Om Per verkligen hade någon som helst föreställning härom, så fann han likväl för godt att hålla inne därmed.

"Hur lyder det sjunde budet?"

"Du skall icke stjäla!" brast det ut af Per med gäll röst, som om han stätt framför byskolmästarens kateder, och med en frimodighet som om där ej fanns minsta samband mellan sjunde budet och den försvunna bollen.

Daniel började känna sig road af detta samtal, som fördes tätt invid honom bakom häcken, och han sköt därför undan tanken på att gifva sin närvaro tillkänna, såsom han först ämnat. Per och hans uppfostrarinna kunde ju ej taga någon skada af att en främling var

4711 Eau de Cologne

använd efter badet verkar upplifvande på kroppen på ett enastående sätt.

närvarande vid den förres moraliska afbasning, dessutom smektes Daniels fina öra af kvinnoröstens djupa, varma altklang. Han stannade följaktligen kvar på samma plats, utan att göra sig samvete öfver den ogrannligheten, han begick.

"Hvad är det?" frågade altrösten.

Per rabblade upp svaret i ett andedrag.

"Förstår du nu, att du brutit just mot detta bud?"

Per var tydligen ovan vid reflexioner, ty han svarade ej.

Daniel log vid föreställningen om, att gossen troligen inpräntat budorden i sitt minne af skräck för björkriset i hemmet och rottingen i skolan, men att hans fattningsgåfva ej räckte till att göra en tillämpning af Mose' lag på någonting, som han själf upplefvat.

Den unga kvinnan hade emellertid tydligen föresatt sig att väcka Per ur omedvetenhetens sublimes ro till själfkännedomens förkrosselse.

"Hvad var det för en synd du begick, när du tog bollen?"

Per tycktes nu få en dunkel föreställning om det, hvarpå hon hänsyftade, ty han började göra ansats till ett försvar för sig själf:

"Bollen var så vacker med röda och gröna rutor. Jag får aldrig några vackra leksaker."

Detta sista argument tycktes innehålla mera än tillräckligt för att fullständigt afväpna den stränga tuktartinnan.

"Får du inte det?"

Den mildt förebrående klangen i rösten slog öfver i en skälfning af varmaste medkänsla. Sedan följde som ett sorgset beklagande:

"Men nu har du ju blifvit förbjuden att leka med inspektorens barn."

"Ack ja, ack ja," suckade Per.

"Vet du hvad, Per," forfor altrösten med glädlig brådska, "du skall hvarje eftermiddag ställa dig under den stora tallen vid jägmästarebostället. Då kan jag se dig genom väfkommarfönstret. När jag vinkar med handen utåt — emot dig själf — då stannar du kvar, tills jag täckt öfver väfven och gömt skyttlar och spolar. Detta är tecken till, att jag snart kommer ner till dig, och så gå vi in i skogen eller leka en stund i trädgården."

Per gaf ifrån sig ett utrop, som vittnade om den lifligaste förtjusning.

"Men ifall jag skulle vinka inåt, emot mig själf, på detta sätt" — här följde tydligen en förevisning — "då går du in genom den lilla dörren, sätter träskorna vackert nedanför trappan och kommer upp till mig i väfkommararen. Där se vi sedan på bilderböcker eller —"

Rösterna hade den sista stunden blifvit otydligare; de talande hade börjat röra på sig och begifvit sig längre in i trädgården.

Daniel Edborg gick ånyo raskt framåt på landsvägens linje för att hinna dit, där syrenhäcken böjde sig i en skarp vinkel, alltjämt begränsande den, som det tycktes, i en aflång fyrkant anlagda trädgården. Han hade ämnat gå fram för att taga en öfverblick af jägmästarebostället, men han ändrade hastigt beslut. Han hade på sin väg haft ett godt möte, och intrycket därav ville han ej förstöra.

I stället bjöd han till att förkorta vägen för sig genom att låta fantasien syssla med framkallandet af en bild. Men bilden ville icke forma sig. Sedan han hört den milda, djupa altrösten, hvilken försatt hans känslighet i dallring, liknande den, som frambringas af ord och tongångar i en enkel, afhållen sång, visste han ej, om han önskade se sitt kvinnoideal — representanten för det goda och det sköna — träda fram i gestalt af valkyria eller älfva.

En dag, medan Daniel Edborg ännu var kvar, kom den unga flickan med altrösten som gäst till Bergalid med sin fosterfar, jägmästaren. Hennes kinder hade den höga färg, som hos mycket unga flickor framkallas af osäkerhet och ovana vid att röra sig i större sällskap. Hennes lilla fot i guldskinnskor och med korsade svarta band öfver den smala vristen snafvade mot en golfmatta, när hon skulle passera genom salongen för att hälsa på värden och värdinnan. Hon vacklade ett ögonblick, hvarvid hennes kinder finga en ännu djupare skiftning af förlegenhetens färg. Under midnatten satt hon långt ifrån Daniel hos de yngsta studenterna och gymnasisterna samt hos dem bland flickorna, hvilka nätt och jämt hunnit lämna skolären bakom sig. Efter middagen närmade sig Daniel henne med beslutsamhet, just när hon höll på att smyga sig ut i parken, alltjämt sällande sig till dem, som voro yngre än hon själf. Daniel visste ej, hvarmed han skulle börja samtalet för att väcka hennes intresse — han kände sig viss om, att minsta hänsyftning på förhöret vid häcken, vare sig i form af skämt eller allvar, skulle endast ytterligare öka den förvirring, hvari han försatt henne genom att bland alla just utvälja henne till sällskap på promenaden i trädgård och park. En gulsparf flög skrämd upp ur en buske. Detta väckte hennes uppmärksamhet, såsom fallet brukar vara med dem, hvilka äro nödsakade att ur det minsta leta fram åt sig omväxling i enformigheten, förströelse för tanken, och hon hejdade genast sin fot. Hon stod tyst och orörlig, tills fågeln, narrad af stillheten, vändt tillbaka till sin tillflyktsort i fläderbusken. Han vågade ej bryta tystnaden med ord, ty det föreföll honom som om ljudet

af hans stämma skulle skrämra henne, likasom fågeln nyss blifvit skrämd, och komma henne att hopsamla väderarna af kattunsklädnungen med dess styfstärkta volanger i sin lilla magra, bruna hand, hvarpå han skulle lämnas ensam kvar för att se henne försvinna, där sandgängen böjde af in i den lummiga kastanjeallén. Han fick en oklar förnimmelse af, att han måste hafva henne bort ur parkens dunkel och ut i det strålände solskenet, om han skulle hafva minsta utsikt att draga hennes tanke i riktning mot sin egen — där blefve det honom säkert klart, huruvida den spirande varma känsla, som dallrade inom honom alltsedan han första gången lyssnat till ljudet af hennes röst, skulle dö eller växa och svälla ut som en fager melodi i klara jublande toner. De påskyndade sina steg mot den öppna solbelysta vägen, hvilken bildade gräns för godsets park. Där såg han på henne. Ja, hon var vacker, mycket vacker, flickan i den enkla blomliga kattunsklädnungen med en liten urringning vid den solbrända halsen, hvaröfver hvilade de korslagda snibbarna af en tarflig, rosenröd siden-schalett. De stannade vid sidan af vägen hejdade af de friska färorna i ett nyplöjdt åkerfält, hvilket låg framför dem som en mörk ruta, inklädd mellan skogen och sjön. En jordbruksarbetare vände plojen och riktade den in i en ny fära, hvarpå de sågo den tålmodiga arbetskampen spänna musklerna ända till öfveranstängning, och plojen långsamt riva upp och kasta åt sidan den hårdt packade myllan. Daniel genomfors af den tanken, att hennes lif — den vackra flickans, som stod tätt invid hans sida — kanske skulle komma att förflyta under samma enformiga växling af arbete och hvila som mennens därute på fältet. Han såg henne i tanken vid väfstolen, där de bruna händerna skickligt kastade skytteln fram och tillbaka, fram och tillbaka under timmar, som blefvo till dagar och veckor. Han föreställde sig, huru hon beskäftigt trippade omkring i mjölkammare och visthus, helt och hållet upptagen af de plikter, som ständigt upprepade sig själfva i den trånga krets, som höll henne fången. Hennes vederkvickelsedagar — fylldes de af leken med Per, och fick hennes lif innehålla af de få tillfällen, som erbjödos henne, att lägga i dagen godhetens beredvillighet att öfverse med dem, som felat? Eller var det kanske hennes glädje att iklädd en tarflig dräkt, deltaga som i dag i någon med långa mellanrum återkommande fest, där han likväl trott sig spära, att hon kände sig som främling? En fråga om henne själf brände honom på tungan, utan att han likväl fick den öfver sina läppar. Hennes ömtåliga känslighet afskräckte honom därifrån, bjöd honom att på omvägar söka länka samtalet dem emellan, dit han ville.

"Arbetaren därute på fältet, kan inte ni berätta mig någonting om honom — ni, som ständigt lever i hans närhet?"

Hon såg upp öfverraskad, och han rodnade som om han kände sig genomskadad.

"Hvad önskar ni veta?" frågade hon i sin ordning.

"Någonting om hans glädje t. ex."

"Hans glädje," svarade hon tveksamt, "är nog att ha bröd för dagen."

"Men han har ju rättighet att inte vara fullt så förnöjsam."

"Därom tror jag, att han ingenting vet," svarade flickan med tankspridd min, som om hon inom sig öfvervägde någonting.

"Till ett visst mått af njutning och skönhet ha alla människor rättighet."

"Hvem bestämmer måttet?" frågade hon med intelligent allvar.

"Måttet bestämmes af en människosjäls utvecklings-möjligheter, och naturligtvis äfven af de yttre förhållanden, hvarunder utvecklingen försiggår."

"Och det är godt, att krafven äro olika, för att alla skola bli någorlunda nöjda," fortfor Daniel efter en kort paus.

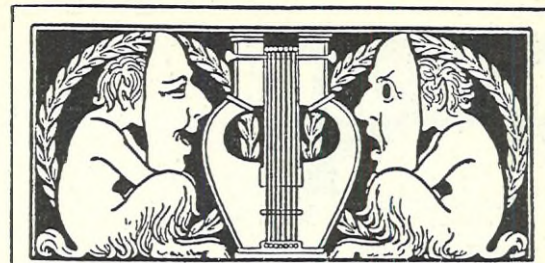
"Jag förstär er," sade den unga flickan. "Nyligen hade jag ett ärende till smedjan. Smedens hustru hade tvättat sitt barn, strött granris och sand på sitt golf, på bordet låg en grof, ren handduk, och i en brokig mugg stodo friska gullvifvor. Detta var skönhet för henne!"

"Ja, och andra, t. ex. ni och jag, fordra mera. Men då ha vi äfven skyldighet att unna alla så mycket som möjligt och att söka förhjälpa dem därtill."

Daniel Edborg hade börjat tala sig varm. Denna sak låg honom särskildt om hjärtat, och innan han gjort sig klart reda för, huru det kommit därhän, gick han landsvägen framåt med flickan vid sin sida, och han berättade för henne, som han i dag såg för första gången, om den mission han ansåg sig kallad att fylla.

Den gällde hans arbetare. Äfven hos dem fanns, som hos alla, medfödt skönhetssinne, som endast tärfvade utveckling hos somliga, men hos andra nära nog väckelse till lif. Nu skulle de först och främst få nya, prydliga bostäder med trädgårdstappor och lekplats för barnen. Idéen med lekplatsen var ny — endast några dagar gammal, — men därom sade Daniel ingenting. I stället berättade han om sin längtan efter att få taga fatt på sitt lufs stora uppgift, ty som sådan betraktade han arbetet för sina underordnades välfärd och trefnad. Han såg med jublande fröjd, huru fullkomligt hon, den vackra flickan vid hans sida, gick upp i allt hvad han hade att säga, och detta gjorde honom vältalig.

(Forts.)

FRÅN SCENEN OCH ESTRADEN

SOM GENOM ett trollslag släckas alla Stockholms teaterramper på kvällen den 31 maj — alldeles som gaslyktorna — för att sedan ej tändas, förrän augustis blåa kvällar lägga sitt flor öfver staden. Det blir tyst, öde och mörkt i salonger, korridorer och byfféer, i klädlofverna är tomt och undanröjdt, endast en handduk, en pudervippa eller en tömd sminkburk ligga kvar på toalettbordet sedan sista spektakeltonen som hänsylgda fragment efter terminens alla teaterkvällar med deras triumfer och nederlag.

På scenen uppträda endast spindlarne och de traditionella teaterättorna.

Ett par af våra scener inom staden ha dock fortfarit att arbeta trots sommarvärmerna, nämligen Dramatiska och Intima teatrarne. Den senare ämnar hålla sina portar öppna hela sommaren, hvaremot den förra nu i dagarna satt punkt efter en ovanligt jämn och lyckad speltermin.

Galaföreställningen i måndags med anledning af hertigparets af Södermanland hitkomst blef en i yttre måtto lysande afslutning på säsongen, hvarvid, som alltid vid liknande tillfällen, skådespelet i salongen intresserade minst lika mycket som scenens. Det var ju också ett evenemang att få se en rysk storfurstinna och nyvorden svensk prinsessa midt ibland oss.

Man fick nu bekräftade sina iakttagelser från söndagen att prinsessan Maria är förtjusande täck och behaglig. Hela vårt hof, som ytterst sällan är fulltaligt representeradt vid publika tillställningar, gjorde förofrigt ett mycket distingueradt intryck, där det satt samladt i första radens fond i en inramning af rosengirlander. Publikens naturligtvis förnämlig till sin sammansättning — regeringsmedlemmar, hoffolk, diplomater, finansärer etc. — och iakttog en hållning, som utan skada för det hela gärna kunnat vara mindre högtidlig. Det var ju ej fråga om begrafning. Programmet, Mussets "En dörr bör vara öppen eller stängd" samt Mollères "Preciöserna", mottogs med aktningsfullt intresse — så föll ridån, hof och publik bugade sig artigt för hvarandra, och när man kom ut i den ljusa junikvällen, steg fullmånen hälsande öfver södra bergen, medan folkmasorna hurrade på Nybroplan.

I vårt Thaliatempel på Djurgården blommar den franska farsdramatiken, nu senast i en ny galenskap af Maurice Hennequin, som heter "Florette och Patapon". Alla det nygalliska lustspelets ingredienser af af- och påklädnings-situationer, otrogna hustrur och flyktiga äkta män, galna förväxlingar och repliker, som litet emellan bestryka frivolitetens gränslinjer, påträffas naturligtvis också här. Men som oanständigheterna äro tämligen lätt öfverkomliga och författarens goda humör samt stora fabuleringskicklighet gång på gång bereda roande öfverraskningar, kan man ej annat än sträcka vapen och ge sig galenskapen i våld. Stycket spelas med fart, och hvad särskildt hr Winstrand angår, som tyckes blifvit korad att ge kött och blod åt de franska farsernas komiska fånar, tar han sin uppgift med storartadt dödsföret.

ARIEL.

LINGON-SAFT.

och
**FRISKT KÄLL-
VATTEN, MÅST
UPPFRISKANDE
LÅSKEDRYCK**

A. B.

**LINGON
GÖTEBORG**

KONTROLLANT PROF. G. LAGERHEIM.
GULDMEDALJER, BERLIN 1906, LUND 1907

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskurs i Stockholm.
**FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 21—27 JUNI 1908.**

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; wienerschnitzel med potatis; mjölk; kaffe eller te med giffar. Middag: Grönsoppa; hamburgerbringa och tunga med legymer; fikonpudding med vaniljsås.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt hamburgerbringa (rester från söndag) med potatismos; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt kalbfog med spenat; brülépudding.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; oxtunga (rester från söndag) med brun kaprissås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kromgädda med skiradt smör och pepparrot samt potatis; mondaminkräm med mjölk.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

MALMBERGETS samskola. 2 lärarinneplatser skola tillsättas: en med undervisningskyldighet (realskolans kurs) i matematik och naturlära; lön 1,400 — med fysik 1,500; en med undervisningskyldighet (realskolans kurs) i svenska och geografi; lön 1,300 à 1,400 beroende på kompetens. Ansökningar torde före 20 juni sändas till styrelsens ordförande, pastor L. E. Enge, Malmberget.

Å Örnköldsviks lasarett

erhålla två afdelningsköterskor anställning den 1 instundande augusti mot årlig lön för hvar och en af 400 kr. jämte allt fritt. Ansökningar, åtföljda af prästbevis och läkarebetyg samt kompetenshandlingar, insändas före 1 instundande juli till lasarettsläkaren i Örnköldsvik.

SJUKSKÖTERSKA får plats å kvinnl. kir. aft. å lasarettet i Falun. Lön efter kompetens, upp till 500 kr. Ansökan och betyg insändas genast till överb-läkaren å kirurgiska afdelningen.

UNDERVISNINGSVAN, språkkunnig o. musikalisk lärarinna önskas till hösten för tvåvåna flickor i fjärde klass och andra förberedande. Ref., betyg, lönepret. och fotografi sändes till Fru Ellen Thörn, Årås egendom, Kyrilngared.

Vid Malmö högre läroverk för flickor är för instundande läsår en plats för **handarbetslärarinna** ledig. Kompetens: afgångsbetyg från lärokurs i handarbete, ställt under af K. M. t. förordnad inspektion. Tjänstgöring: 24 lektioner i veckan. Lön: 1,100 kr. p. läsår. Ansökningar, stödda till läroverkets styrelse, kunna före den 15 Juli insändas till

Louise Zegolson,
Läroverkets föreståndarinna.
Adr. Slottsgatan 38 A, Malmö.

GUVERNANT, undervisningsvan i vanliga skolämnen, tyska och musik önskas för en flicka och en gosse om 10 och 8 år. Lönevillkor, betygsafskrifter samt fotografi torde sändas till kronolänsmannen J. Holmberg, Strömnäs Bruk.

LÄRARINNA, skicklig och van att undervisa, sökes till instundande 1 sept. för en flicka som skall läsa 5 te kl. kurs. Ref., betyg, lönepret. och foto. sändes till fru Heijkenskjöld, adress Stämshöjen, Korsnäs.

ONSDAG. (Midsommardagen): Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med potatis; mjölk; kaffe eller te med surmjölksskaka. Middag: Graflax med spenat; pragerskinka med gröna bönor och stufvade murklor; punsch-romaine.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; äggkaka med fläsk; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; väfflor med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med gräde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Grystek med saltgurka, lingon och potatis; krusbärsoppa med vispad gräde.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med potatispuré; vit sagosoppa.

RECEPT:
Hamburgerbringa (f. 6 pers.). 2½ kg. rökt oxbringa, vatten. Till garn ering: Legymer och persilja.
Beredning: Bringan tvättas med borste och svagt såpavatten och får ligga 12 timmar i kallt vatten. Den påsättes i kallt vatten och får sakta koka omkring 4 tim. samt skummas väl under kokningen. Bringan får ligga kvar i sitt spåd ½ tim., ty den blir därigenom mjare. Den serveras skuren i skivor och garneras med legymer och persilja.
Fikonpudding (f. 6 pers.). 2 hg. konfektfikon, 150 gr. sötmandel, 160 gr. socker, 4 äggulor, 2 del. tjock gräde. Till formen: 1 msk. smör (20 gr.).
Beredning: Fikonen sköljas väl och skäras i strimler. De läggas där- efter i en spillkum och få stå att svälla omkr. 2 tim. i kokande vatten. Mandeln skällas, torkas och drives genom mandelkvarn, hvarefter den blandas väl tillsammans med sockret, äggulorna, grädden och de svällda fikonen. En form smörjes med kallt smör, massan hälls däri, formen sättes in i ugn och puddingen får gräddas omkr. ½ tim. Den uppstjälpes på fat och serveras med vaniljsås, då de till hårdt skum slagna äggvitorna nedröras. Krämen hälls i den beklädda formen och får koka i vattenbad omkr. 1 tim. i ugn.

PUDDINGEN stjälpes upp, när den är fullkomligt kall.
Brulépudding (f. 6 pers.). 3 hg. toppsocker, 2½ del. vatten, 6 stora ägg, 40 gr. strösocker, 6 del. gräde, ½ vaniljstång.
Beredning: Brulépudding beredes helst dagen innan den skall serveras. Sockret kokas med vattnet, tills det är torrt, då det omröres, tills det åter blir flytande och har vacker ljusbrun färg. Något af sockerlagen hälls i en vacker bleckform, som vändes rundt, så att lagen täcker både botten och sidorna. Den öfriga sockerlagen spädes med vatten och serveras som sås till puddingen. Äggulorna röras med sockret i 20 min. Grädden kokas med vaniljstången och tillsättes de rörda ägg- gulorna under stark vispning. Vispning fortsättes, tills krämen kallnat, då de till hårdt skum slagna äggvitorna nedröras. Krämen hälls i den beklädda formen och får koka i vattenbad omkr. 1 tim. i ugn.
Puddingen stjälpes upp, när den är fullkomligt kall.
Oxtunga med brun kaprissås (f. 6 pers.). 1 färsk oxtunga, vatten, salt.
Sås: ½ lit. köttjus, 1 msk. mondam- minmjöl, 1 msk. fint hackad kapris, ½ msk. madeira, salt, socker.
Beredning: Tungan sköljes väl, påsättes i kokande, saltadt vatten,

VÄRGÅRDA
(Kungl. Hofleverantör)
HAFREGRYN • HAFREMJÖL
Vid beredningen bortslapas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, näringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera näringsrik, finsmakande och fast (ej lös och slemmig).
Obs. Den extra kvalitén i paketerna

skummas och får koka, tills den är mör eller omkr. 3 tim. Skinet afdrages och hälften af tungan användes till denna rätt. (Den andra hälften stekes med champinjoner och serveras med grönsaker.) Tungan skäres i ½ cm. tjocka skivor. Köttjusen afredes med mondamminmjölet, uttrödt i 2 msk. kallt vatten, och säsen får koka under rörning i 5 min. Den afsmakas med kaprisen, vinet och kryddorna. Tung- skivorna illäggas, och säsen får åter koka i 5 min.
Anrättningen serveras som frukosträtt med brynt potatis.
Graflax (f. 12 pers.). 3 kg. vacker lax, 50 gr. fint salt, 15 gr. strösocker, 3 gr. stött salpeter, 1 tsk. hvitpeppar, dill.
Beredning: Laxstycket skrapas väl och torkas med en duk samt skäres i två lika stora bitar. Dessa öfver- strörs med blandning af salt, socker och salpeter och ingnidas lätt där- med. Litet groft stött hvitpeppar på- lägges, om så önskas, samt några dill- stjälkar. Laxstyckena sammanläggas med köttsidorna mot hvarandra på så sätt, att den tjocka sidan af laxen kommer emot den tunna. De läggas i lindrig press mellan två skärbräden öfver natten och laxen är därefter färdig.
Den skäres i ½ cm. tjocka skivor tvärs öfver, upplägges vackert på ser- veringsfat och garneras med frisk dill.
Laxen serveras med olja, ättika, salt, hvitpeppar, senap och socker.
Pragerskinka (f. 20 pers.). 1 lätt rökt skinka på 3—4 kg., så myck- et vatten att det står öfver skinkan, ½ butelj renskt vin eller champagne.
Beredning: Skinkan lägges i vatten öfver natten. Den borstas där- efter väl ren med mjuk borste och tvålvatten, hvarefter den får ligga i vatten ytterligare 2 tim. Skinkan på- sättes i kallt vatten tillsatt med vinet och får koka omkring 3 tim. eller tills en vispsticka går lätt igenom köttet. Skinkan serveras antingen varm eller kall med sparris eller andra grönsaker.
Äggkaka med fläsk (f. 6 pers.). 6 ägg, 4 del. gräddmjöl, 2 tsk. hvete- mjöl, (1 tsk. fint hackad purjolök), 3½ hg. randigt, lätt saltadt sidfläsk.

SOLO-KÄFFE
från
A.-B. Malmö Kaffekompani.
H. M. Konungens Hofleverantör.
Magnetiskt förädladt enligt svenska patentet n:o 20016 år
det bästa, renaste och drygaste
JAVAKÄFFE
som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Specerläffärer.
Beredning: Äggulorna vispas med mjölken och mjölet samt smaksättes om så önskas med purjolöken. Sist ned- skäras de till hårdt skum slagna ägg- vitorna. Fläsket skäres i skivor och bräckes lätt i en het panna. Det upptages och flottet upphålles. Pan- nan gnides ur väl med hvitt papper, så att intet salt bli kvar. Flottet hälls tillbaka i pannan, som ånyo stäl- les öfver elden att bli varm, då ägg- stanningen ihålles och fläsket lägges ofvanpå. När äggkakan är gräddad på den ena sidan vändes den på ett lock, stjälpes åter i pannan och gräd- das på den andra sidan.
Den serveras som frukosträtt.
Hvit sagosoppa (f. 6 pers.). 2 lit. vatten, skal och saft af ½ citron, ½ kkp. hvita sagogryn, ½ kkp. sul- tanarussin, 2—3 äggulor, 1½ hg. strö- socker, 1 del. sherry eller franskt vin, 1 del. rabarbersaft.
Beredning: Vattnet kokas upp med citronskallet. Sagogrynen sköljas och illäggas jämte de sköljda russinen, och soppan får koka under jämn rör- ning, tills grynen äro klara. Ägg- ulorna och sockret röras i soppskålen till hvitt skum. Den heta soppan tillslås under stark vispning och af- smakas med citronsaften, vinet samt rabarbersaften.
Den serveras, om så önskas, med biskvier eller skorpor.

Lärrarinnor

helst med examen från seminarium och kompetens att undervisa i elementar- skoleämnen, önskas för läsåret 1908—1909 för trenne flickor i åldern 10, 12 och 14 år, i resp. 2:dra, 4:de och 6:te klass kursen. Pianolektioner önska- värda. Undervisningen lämnas i hemmet och kan påräknas fullt tillfredsställande engagement. Svar med uppgift om lönepret., utom fritt vivre, eget möble- radt rum och tvätt m. m. som erhålles på platsen, emotes till fru Celia An- derson, Varberg.

LÄRARINNA. Vid naturskönt belägen herrgård på västkusten önskas till hösten, för två barn, 10 och 13 år gamla, en lärarinna, helst musikalisk. Svar med betyg och foto. till fru fru Ellen Wärn Kay, Sundsby, Vare- kil.

GOD PLATS. Hos apotekarefamilj i Norrland finnes plats för bättre flicka, som är van vid och älskar ordning, samt de arbeten, som förekomma i ett hem. 3 personers hushåll samt jung- fru. Den, som väl ser om hemmet, anses också som medlem af detsamma. Egenhändig skrifvelse med uppgift på ref. samt föregående betyg torde sän- das till »Apotekarefamilj», under adr. S. Gumaelii Annonssbyrå, Sthlm f. v. b.

En medelålders. bildad och ordningsfull hushållerska, skicklig i enklare matlagning, erhäl- ler genast plats hos ungarl i Stock- holm. Svar med uppgift om frutvran- dande anställning och löneanspråk jämte betygsafskrifter torde sändas till »R. E. 123», Svenske Telegrambyrå, Stockholm.

ANSPRÄKSL. bild. flicka, kunnig i matlagn., villig deltaga i hushålls- göromål o. vården om två barn, får plats (event. äfven sommarman. mot fritt vivre) i vänlig fam. på landet. Svar »E.», Bjernum p. r

Barnfröken.

Ung, bättre, ordentlig flicka, ej under 20 år, frisk och barnkär, som genom- gått kurs i Kindergarten erhåller till hösten plats i läkarefamilj att sköta och sysselsätta två barn om 5 och 3 år. Svar med om möjligt foto., anspråk och hänvisning för rek. till »Ordentlig», Sv. Telegrambyråns Annonssafdelning, Göteborg.

BILDAD, anspråkslös, ordentlig flicka, kunnig i enklare matlagning och söm- nad, som vill åtaga sig vara husmo- dern behjälplig att sköta alla i ett hem förekom. göromål (utom tvätt och skurning), erhåller plats hos familj i stad den 1 aug. Anses som familje- medlem. Lön 200 kr. Svar jämte foto. till »Tjänstemannafamilj», Karlstad p. r.

ENSAMJUNGFURU kunnig i enklare matlagning och kompetent att sköta en anklingens hem får genast plats i Karlskrona. Svar med lönefordringar till »Ensamjungfru», Iduns exp.

ANSPRÄKSLÖS bättre flicka erhåller plats i liten fam. att omhänderhafva ett spädt barn samt ha uppsikt öfver hushållet där jungfru finnes. Den som är kunnig i matlagning och söm- nad äger företräde. Svar med foto. till »Familjemedlem I. S.», Iduns exp.

UNG flicka, kunnig i matlagning och bakning, villig att deltaga i alla i ett hem förekommande sysslor, samt ordentlig och vänlig, kan få anställning hos äldre ensamt fruntimmer. Hjälp med tyngre sysslor. Betyg och foto- grafi jämte löneanspråk till fröken Malmberg, Djursholm.

HUSLIG flicka får utmärkt plats att ensam sköta 2 personers hushåll. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp.

Kokerska, snäll, villig, kunnig i finare matlagn- ing, bakn., syltning m. m. kan få god plats 24 nästa okt. om betyg och löne- anspråk sändas till friherrinnan Ehren- krona, Näs (Västerdalarna).

SÖM husmodersn biträde i enkelt präst- hem i mindre stad önskas snarast en bättre, hurtig, anspråkslös och allvar- lig flicka, något kunnig i matlagning och sömnad samt barnkär, emot fritt vivre eller någon mindre lön. Jung- fru finnes. Svar med foto. och rek. till »E. B.», Iduns exp. f. v. b

Husföreståndarinna

sökes till ungarlshem (3 pers.) i min- dre samhälle, att ensam eller med nå- gon hjälp förestå hemmet. Sökande bör vara stadgad, arbetsam, duglig, gjem- dlynt samt fullt förtrogen med ett hems skötande. Platsen tillträdes först i sept. Svar med lönepret., foto., betyg eller goda rekomm., hvarförutän ej re- flektteras, till »Ung köpman», Barome- terns redaktion, Kalmar.

Som värdinna och biträde

hos läkare finnes plats nu genast för bildad dam. Betyg, lönepret., fotografi sändes märkt »Bildad», Iduns exp.

SNÄLL, ordentlig flicka, helst utexam. från Barnavård, som är villig deltaga i skötandet af två späda barn, erhäl- ler genast fördelaktigt plats. Svar till »Barnkär», Karlskrona p. r.

PLATSSÖKANDE

UNG, norsk dame önskar att være til hjælp og hygge eller pleie en syg dame. Referencer kan opgives i Sverige, Dan- mark ligesaavel som i Christiania. Billet sendes Thora Tobiesen, Sundhaugen, Drammen.

UNG småskoll. önskar under sommar- ferien plats som hjälp och sällskap i vänlig familj mot fritt vivre och fria resor. Svar till »H. H.», Hallstahammar.

För barnens hud är det ytterst nödvändigt att den mildaste och finaste tvål användes

“Hylins öfverfettade Barntvål”

besitter dessa egenskaper, och den har därigenom blifvit oun- bärilig för barnkammaren.

Hylin & Co. Fabr. Aktiebolag,
Kungl. Hofleverantör,
Stockholm.

PLATS som lärarinna i bildadt hem på landet, önskar till hösten, 18-årig mu- sikalisk flicka med höga afgångsbetyg från Statens Normalskola för flickor. Svar till »H. A.», Iduns exp. f. v. b

UNG flicka, som genomgått 8-kl. elem.- läroverk, något undervisningsvan, önskar nu eller i höst plats i fam. att undervisa 1—3 barn. Svar »Ung flickas», Norrköping.

Informatorsplats

för sommaren, sökes af student. Svar med hithörande uppgifter till »Gott hem», Uppsala p. r.

Ung guvernant

önskar under ferierna plats i treflig familj på landet att lära husliga göromål samt meddela några timmars undervisning åt mera försigkomna elever. Snart svar till »Sommaren 1908», Skor- petorp p. r.

UNG flicka söker plats i god familj. Kunnig i matlagning, bakning m. m. Svar till »Prästdotter», Iduns exp. f. v. b.

UNG änkefru önskar någon sysselsätt- ning. Kunnig i hushållsgöromål jämte massage. Svar märkt »Juni 08», Iduns exp.

Finnes det

någon välvillig människa, som vill hjälpa en bildad, medellös flicka att komma till Sthlm för att där anlita en läkare? Deltager gärna i hushålls- göromål mot fritt vivre. Svar till »S. L. A.», Lund p. r.

ANSPRÄKSLÖS, bildad flicka önskar plats att sköta hushållet för ensam dam eller äldre familj. På lön fastes mindre afseende. Svar till »Vänligt bemötande», Iduns exp., Stockholm.

18-årig flicka önskar nu genast plats i familj att del- taga i husliga göromål. Är något kun- nig i klädsömdad samt villig läsa med nybörjare. Svar till »Familjemed- lem», Skorpetorp p. r.

HOS vegetarian, helst på landet, önskar en 30-årig flicka plats, nu eller framdeles, att med någon hjälp förestå hemmet och matlagningen, är äfven nå- got kunnig i vattenbehandling och Kuhnebad. Svar till »Vegetar», Norrköping p. r.

kan erhållas, ensam eller deladt rum, hos Fru Maria Planting-Gyllenbåge, Ar- tillerigatan 24, III. Allm. tel. 222 23.

Inackordering

INACKORDERING. God sådan erbu- des under sommarferierna för en gosse eller flicka i familj på landet, där tillfälle till hasbad finnes. Under- visning i språk och vanliga skolämnen gifves, om så önskas. Goda ref. Svar till fru Hilma Edström, Varberg.

LONDON. Alwyne Coll., Canonbury. Flickor och unga damer mott. God inack. Komf. hem. Utm. ref. Goda språk. Trädg. Tennis. 60 kr. pr. m.

SKICKLIG, medelålders hushållerska önskar plats hos bättre ungeherre. Mångåriga betyg finnes. Svar till »Hushållerska 1908», Iduns exp.

UNG, bildad flicka önskar plats i godt hem på landet, som husmodershjälp o. sällskap. Något kunnig i matlagning. Någon lön önskas. Svar t. »Familje- medlem 19 år», Esperöd.

MUSIKALISK, undervisningsvan flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, vistats i England, söker lämplig plats under sommaren. Svar »Hurtig 20- åring», Iduns exp.

KVINNL. gymnastikdirektör (från d r J. Arvedsons inst.), önskar plats med det snaraste på institut, badort eller i fam- ilj. Svar emotes under adress »Gym- nastikdirektör», Jädra, Bro.

LONDON. Alwyne Coll., Canonbury. Flickor och unga damer mott. God inack. Komf. hem. Utm. ref. Goda språk. Trädg. Tennis. 60 kr. pr. m.

INACKORDERING. God sådan erbu- des under sommarferierna för en gosse eller flicka i familj på landet, där tillfälle till hasbad finnes. Under- visning i språk och vanliga skolämnen gifves, om så önskas. Goda ref. Svar till fru Hilma Edström, Varberg.

Kamrater.

God inackordering och tillsyn samt undervisning i svenska ämnen, språk, musik, för 14-årig flicka. Närmare genom fru Frida Ohlsson, Norrgård, Kalmar.